

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန

ပြည်သူ့လူထုအတွင်း ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းကာကွယ်ရေး
ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော အစီရင်ခံစာ

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန
လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ

မာတိကာ

၁။	နိဒါန်း	၁
၂။	ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ	၁
၃။	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ၏ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ဆောင်ချက်များ	၃
၄။	ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်သူ့လူထုသို့ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးမှုများ	၅
၅။	သုတေသနပြုလုပ်မှုများ	၆
၆။	သုံးသပ်ချက်များ	၉
၇။	ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ	၁၀
၈။	လိုအပ်ချက်များ	၁၁
၉။	နိဂုံး	၁၂
နောက်ဆက်တွဲ- ၁	၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ (၃)နှစ်တာကာလအတွင်း ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုနှင့် သေဆုံးမှုများ	၁၃
နောက်ဆက်တွဲ-၂(က)	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာပေးပို့သည့် ပြည်သူ့ဆေးရုံအမည်စာရင်း	၁၈
နောက်ဆက်တွဲ-၂(ခ)	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့် အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာ ပေးပို့သောဆေးရုံများ	၂၁

နောက်ဆက်တွဲ-၂(ဂ)	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့်အဆိပ်သင့်မှု အစီရင်ခံစာ ပေးပို့သောဆေးရုံများ	၂၂
နောက်ဆက်တွဲ-၂(ဃ)	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့် အဆိပ်သင့်မှု အစီရင်ခံစာပေးပို့သောဆေးရုံများ	၂၃
နောက်ဆက်တွဲ-၃	အခြေခံကျန်းမာရေးသင်တန်းသားများအတွက် ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများ	၂၄
နောက်ဆက်တွဲ-၄	ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံပြုအချက်အလက်များစာအုပ်ပါ “စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံးဓာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း”	၃၃
နောက်ဆက်တွဲ-၅	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အသိပညာပေးခြင်း အတွက် အသုံးပြုခဲ့သောပိုစတာ	၃၈
နောက်ဆက်တွဲ-၆	လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ ပြည်သူများထံသို့ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော အသိပညာဗဟုသုတ များဖြန့်ဝေရာတွင် အသုံးပြုမည့်ပိုစတာ(မူကြမ်း)	၃၉

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန
လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ

ပြည်သူ့လူထုအတွင်း ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းကာကွယ်ရေး
ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းသော အစီရင်ခံစာ

၁။ နိဒါန်း

World Health Organization ၏ (၂၀၁၆)ခုနှစ်တွင်ထုတ်ပြန်ထားသော “Preventing disease through healthy environment: a global assessment of the environmental burden of disease” စာတမ်းအရ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နှစ်စဉ်သေဆုံးမှုများ၏ (၂.၃)ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဓာတုပစ္စည်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဓာတုပစ္စည်းများကြောင့်သေဆုံးမှုများ၏ (၁၅)ရာခိုင်နှုန်းခန့်မှာ မတော်တဆ အဆိပ်သင့်မှုများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO)၏ World Health Assembly Resolution 59.15(2006) တွင် “သက္ကရာဇ် ၂၀၂၀၌ ဓာတုပစ္စည်းများအား ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းနှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းစသော လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်၌ လူ့ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေရန်အတွက် ထိရောက်စွာ စီမံဆောင်ရွက်နိုင်မှု” နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ကာ ပြည့်မီအောင်ဆောင်ရွက်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

Sustainable Development Goal 3(SDG 3)၏ Target 3.9 ဖြစ်သော “By 2030, Substantially reduce the number of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination” နှင့် SDG 12 ၏ Target 12.4 ဖြစ်သော “to achieve , by 2020, the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks” တို့ကို ပြည့်မီစေရန်အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် ပြည်သူ့လူထုတွင် ဓာတုပစ္စည်းအဆိပ်သင့်မှုများအား ကာကွယ်ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနှုန်းနှင့် သေဆုံးမှုမြင့်မားသော ဓာတုပစ္စည်းအဆိပ်သင့်မှုတစ်မျိုးဖြစ်သည့် ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှုများ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ချက်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။

၂။ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီးများ၊

ခရိုင်နှင့်မြို့နယ် ပြည်သူ့ဆေးရုံများမှ အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာများကို လစဉ်ပေးပို့လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းအစီရင်ခံစာများအရ ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပွားမှုနှင့် သေဆုံးမှုများကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်-

ဇယား - ၁ ခုနှစ်အလိုက် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်း ဖြစ်ပွားမှုနှင့်သေဆုံးမှုများ(၂၀၁၅-၂၀၁၇)

ခုနှစ်	ဖြစ်ပွားမှု	သေဆုံးမှု
၂၀၁၅	၅၈၆	၅၆(၉.၆%)
၂၀၁၆	၅၇၅	၄၅(၇.၈%)
၂၀၁၇	၄၈၀	၃၃(၆.၉%)
စုစုပေါင်း	၁၆၄၁	၁၃၄(၈.၂%)

ဇယား - ၂ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားအလိုက် အဆိပ်သင့်ခြင်း ဖြစ်ပွားမှုနှင့်သေဆုံးမှုများ

ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားများ	ဖြစ်ပွားမှု	သေဆုံးမှု
Insecticide	၂၄၈	၂၉
Organophosphate	၁၃၁	၁၃
Herbicide	၇၂	၉
Rodenticide	၆၆	၄
Polo	၉	၁
Others	၆၀	-
စုစုပေါင်း	၅၈၆	၅၆

ဇယား - ၃ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားအလိုက် အဆိပ်သင့်ခြင်း ဖြစ်ပွားမှုနှင့်သေဆုံးမှုများ

ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားများ	ဖြစ်ပွားမှု	သေဆုံးမှု
Insecticide	၂၉၀	၁၉
Organophosphate	၁၂၈	၁၂
Herbicide	၅၁	၁၂
Rodenticide	၈၁	၁
Polo	၂	-
Others	၂၃	၁
စုစုပေါင်း	၅၇၅	၄၅

ဇယား - ၄ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားအလိုက် အဆိပ်သင့်ခြင်း ဖြစ်ပွားမှုနှင့်သေဆုံးမှုများ

ပိုးသတ်ဆေး အမျိုးအစားများ	ဖြစ်ပွားမှု	သေဆုံးမှု
Insecticide	၁၉၁	၁၉
Organophosphate	၁၂၁	၃
Herbicide	၇၁	၁၀
Rodenticide	၇၀	၁
Polo	၁၃	-
Others	၁၄	-
စုစုပေါင်း	၄၈၀	၃၃

၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ (၃)နှစ်တာကာလအတွင်း ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစား တစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုနှင့် သေဆုံးမှုများကို ဂရပ်များဖြင့် နောက်ဆက်တွဲ ၁ တွင် ထပ်မံဖော်ပြထားပါသည်။

ယခုလေ့လာတင်ပြချက်သည် လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ အဆိပ်သင့်လူနာစာရင်း ပေးပို့ထားသော အစိုးရဆေးရုံအချို့မှ အတွင်းလူနာအဖြစ် တက်ရောက်ကုသမှုခံယူသည့် လူနာအရေအတွက်ကိုသာ စုစည်းဖော်ပြထားခြင်းသာဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံများမှ အဆိပ်သင့်လူနာအရေအတွက်ကို ကိုယ်စားမပြုပါ။ အဆိပ်သင့် လူနာစာရင်း ပေးပို့ထားသော အစိုးရဆေးရုံများစာရင်းကို နောက်ဆက်တွဲ ၂(က)၊ (ခ)၊ (ဂ)၊ (ဃ)တို့တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်သူ့လူထုအတွင်း အဆိပ်သင့်သူဦးရေသည် လက်ရှိလူဦးရေထက် ပိုမိုများပြားဖွယ် ရှိပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိပ်သင့်မှုများသည် ရဲအရေးပိုင်ကိစ္စရပ်ဖြစ်သဖြင့် တရားဥပဒေအရ အရေးယူမှုမှရှောင်ရှားလိုသဖြင့် မိမိတို့နေအိမ်များ၊ ပြင်ပဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများ၌ ဆေးဝါးကုသမှုခံယူကြပြီး အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရသည့်အခါမှသာ ပြည်သူ့ဆေးရုံများသို့ ဆေးဝါးကုသမှုခံယူရန် ရောက်လာလေ့ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ၏ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ဆောင်ချက်များ

(က) နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ ညောင်ပင်ကြီးစုကွင်း၊ ဧက(၅၀၀) စိုက်ခင်းအတွင်း ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းခြင်းကြောင့် ပျဉ်းမနားမြို့ ကုတင်(၂၀၀)ဆံ့ဆေးရုံ၌ (၁၀-၉-၂၀၁၈) ရက်နေ့တွင် အလုပ်သမားစုစုပေါင်း(၄၀)ဦးမှာ အတွင်းလူနာအဖြစ် တက်ရောက်ကုသသောကြောင့် လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ သွားရောက်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခဲ့ပါသည်။ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များအရ ဆေးရုံတက်လူနာများမှာ Carbamide

အုပ်စုဝင် အမျိုးအစားဖြစ်သော ဖျူရာဒမ်ပိုးသတ်ဆေးကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အလုပ်သမားများအနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းရာတွင် လက်အိတ်နှင့်နှာခေါင်းစည်းများတပ်၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း အသုံးပြုသော နှာခေါင်းစည်းများမှာ ပိုးသတ်ဆေးအငွေ့ဝင်ရောက်မှုအတွက် အပြည့်အဝကာကွယ်မှု မပေးနိုင်သော အမျိုးအစားဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ပိုးသတ်ဆေးရောစပ်ရာတွင် အမျိုးအမည် သေချာမသိသော တရုတ်နာမည်နှင့်ပေါင်းသတ်ဆေးကိုထည့်၍ရောစပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် ပိုးသတ်ဆေးများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာဗဟုသုတ အားနည်းသည်ဟု သုံးသပ်ရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်တွင် ပိုးသတ်ဆေးကို အန္တရာယ်ဘေးကင်းစွာ စနစ်တကျ အသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် တရားမဝင် ပိုးသတ်ဆေးများကို အသုံးပြုသုံးစွဲနေမှုအပေါ် ကြပ်မတ်ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန်အတွက် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

(ခ) ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး မဟာဘွဲ့သင်တန်းနှင့် အပူပိုင်းဆေးပညာ မဟာဘွဲ့သင်တန်းတွင် ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ “Occupational Hazard in Agricultural Workers, Pesticide Poisoning နှင့် Pesticide residues in food” ခေါင်းစဉ်များဖြင့် သင်တန်းပို့ချပေးပါသည်။ အခြေခံကျန်းမာရေး သင်တန်းသားများအတွက် သင်ကြားရေးစာအုပ်တွင်လည်း ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ “ပိုးသတ် ဆေးအဆိပ်သင့်မှုအန္တရာယ်အကြောင်း သိကောင်းစရာများနှင့် ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းများ” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ထည့်သွင်းသင်ကြားပေးနေပါသည်။

(အခြေခံကျန်းမာရေး သင်တန်းသားများအတွက် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများကိုလည်း နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ဂ) စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်သော ပိုးသတ်ဆေးနည်းပညာကော်မတီအဖွဲ့တွင် လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ ဒေါက်တာကေခိုင်အေး၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးမှ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါ ပိုးသတ်ဆေးနည်းပညာကော်မတီအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်ဝတ္တရားများအနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များ အန္တရာယ်ကင်းစေရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်အန္တရာယ် ကင်းစေရေးအတွက် စိစစ်အသုံးပြုခြင်း၊ လိုအပ်သော ညွှန်ကြားမှုများ ထုတ်ပြန်ရန်အတွက် ပြုစုတင်ပြခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ တောင်သူလယ်သမားများအား

ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာများ ဖြန့်ဝေရာတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် အတွက် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင် ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ ပံ့ပိုးကူညီခဲ့ပါသည်။

(ဃ) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေး ကိုင်တွယ် အသုံးပြုနေရသော တောင်သူလယ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားများတွင် ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှုမှ ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသုံးအများဆုံး ပိုးသတ် ဆေးတစ်မျိုးဖြစ်သည့် Organophosphate ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုကို သိရှိနိုင်သည့် သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine Esterase enzyme ကိုဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းအား မြန်မာနိုင်ငံ စံချိန်စံညွှန်းကော်မတီအောက်ရှိ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်း လုံခြုံရေးနှင့်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် စီစဉ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

(င) ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုများသည် တောင်သူလယ်သမားများတွင် အများဆုံးဖြစ်ပွား နေသည့်အလျောက် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု ဖြစ်ပေါ်ပါက အရေးပေါ် ကုသမှုပေး နိုင်ရန်အတွက် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲများ (UHC, MCH, RHC, Sub RHC) တွင်ရှိသော Essential Drugs List တွင် Organophosphate ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုကို ကုသမှုပေးနိုင်သည့် Atropine Injection အား ထည့်သွင်းခဲ့ပြီး Atropine သုံးစွဲရန် လမ်းညွှန်ကိုလည်း အခြေခံ ကျန်းမာရေးသင်တန်းသားများအတွက် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာ ခေါင်းစဉ်တွင် ထည့်သွင်းပို့ချခဲ့ပါသည်။

၄။ ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်သူလူထုသို့ ကျန်းမာရေး အသိပညာပေးမှုများ

(က) ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံပြုအချက်အလက်များစာအုပ် အပိုင်း(၁၅.၂)တွင် “စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းသုံးဓာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း” ခေါင်းစဉ် ဖြင့်ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းသည့်အခါနှင့် ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းပြီးလျှင် လိုက်နာရန်/ရှောင်ကြဉ် ရန်အချက်အလက်များ၊ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်လျှင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်အလက် များနှင့် အဆိပ်သင့်ခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် အပိုင်း(၁၅.၃) တွင် “ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ သစ်သီးဝလံများ စားသုံးရာ တွင် အန္တရာယ်ကင်းစေရေး” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာစသည့် ဓာတု ပစ္စည်းများပါဝင်သည့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို စားသုံးမိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင် သောရောဂါများနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို မည်သို့ပြုလုပ်စားသုံးရမည်ကို ဖော်ပြ ထားပါသည်။ အဆိုပါအချက်အလက်များကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို ဖြန့်ဝေသည့် Tablet များတွင် ထည့်သွင်းရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

(ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံပြုအချက်အလက်များစာအုပ်ပါ “စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း” အား နောက်ဆက်တွဲ ၄(က)ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ခ) လုပ်ငန်းခွင်အသီးသီးရှိ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားအားလုံး အထူး သဖြင့် တရားဝင် မှတ်ပုံတင်နိုင်ခြင်း မရှိသော အလုပ်သမားများကို လွှမ်းခြုံနိုင်ရန် လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုးသတ်ဆေး အန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အရ တစ်နိုင်ငံလုံးမှ လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေး ဆရာဝန်များက ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနများတွင် အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကျန်းမာရေး အသိပညာပေးခြင်း ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပိုစတာအသုံးပြု၍ ကျန်းမာ ရေးအသိပညာပေးခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ (အဆိုပါပိုစတာအား နောက်ဆက်တွဲ-၅ ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ဂ) ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲ (Health Literacy Promotion Unit)နှင့် ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူများထံသို့ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော အသိ ပညာဗဟုသုတများ ဖြန့်ဝေရာတွင် အသုံးပြုမည့် ပိုစတာအတွက် field testing ကို (၁၂-၁၁-၂၀၁၈)ရက်နေ့တွင် လယ်ဝေးမြို့နယ်၊ သပြေပင်ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန ဌာနပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ၎င်း field testing အပေါ်အခြေခံ၍ လိုအပ်သည်များကို ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲနှင့်အတူ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ (အဆိုပါ ပိုစတာမူကြမ်းအား နောက်ဆက်တွဲ- ၆ ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

၅။ သုတေသနပြုလုပ်မှုများ

လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးကို ကိုင်တွယ်အသုံးပြု ရသော လယ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားများတွင် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသန ပြုလုပ်ခြင်းကို ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့(WHO)၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

(က) ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အုတ်ဖိုမြို့နယ်ရှိ လယ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ အား ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

အုတ်ဖိုမြို့နယ်အတွင်းရှိ ပိုးသတ်ဆေး ကိုင်တွယ်သုံးစွဲနေသော တောင်သူလယ်သမား ၂၁၈ ဦး(ကျား-၁၇၄ဦး၊ မ-၄၄ဦး)တွင် Organophosphate အဆိပ်သင့်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သွေးအတွင်း Acetylcholine esterase ပမာဏ ကို Testkit အသုံးပြုပြီး screening test အနေဖြင့် စစ်ဆေးခဲ့ရာ တောင်သူလယ်သမား ၂၁၈ ဦးအနက် ၁၇၁ဦး (၇၈.၄၃%) ၏ သွေးအတွင်း Acetylcholine esterase ပမာဏမှာ သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏ အတွင်း ရှိနေပါသည်။ ကျန်၄၇ဦး (၂၁.၅၆%)မှာမူ သတ်မှတ်ပမာဏအောက်လျော့နည်း နေပြီး ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်နိုင်ခြေရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အဆိုပါတောင်သူ လယ်သမားများ၏ သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase enzyme ပမာဏကို လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာန၊ ရန်ကုန်ရုံးခွဲရှိ Toxicological and Environmental Health Laboratory တွင် Humalyzer အသုံးပြု၍ Confirmation test ပြုလုပ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထပ်မံစစ်ဆေးပြီးနောက် သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase level သတ်မှတ်ပမာဏထက် လျော့နည်းနေသော တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ဆက်လက်ကုသမှု ခံယူနိုင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ် ပါသည်။ စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့သော တောင်သူလယ်သမားများ အသုံးပြုနေသော ရေနမူနာ (၁၀)ခုကို ရယူခဲ့ပြီး သီးနှံကာကွယ်ရေးဌာနခွဲရှိ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ရေအတွင်း ပိုးသတ်ဆေးပါဝင်မှုကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးခဲ့ရာ ပိုးသတ်ဆေးပါဝင်မှု မရှိသည်ကိုတွေ့ရှိ ရပါသည်။

(ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးချက်အဖြေ - ပူးတွဲ)

(ခ) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံတစ်ခုတွင် ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ် ရသော အလုပ်သမားများအား ပိုးသတ်ဆေး အန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ စစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်း

အထက်ဖော်ပြပါ ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံရှိ အလုပ်သမား(၁၅၂)ဦးကို ပိုးသတ်ဆေးနှင့် ထိတွေ့မှုအန္တရာယ်အပါအဝင် လုပ်ငန်းခွင်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များအပေါ် သိရှိထားမှုနှင့် ကာကွယ်သော နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတ၊ လုပ်ငန်းခွင် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ခံယူချက်နှင့် အပြုအမူဆိုင်ရာမေးခွန်း များ မေးမြန်းခြင်းတို့အပြင် ၎င်းအလုပ်သမားများ၏ သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase enzyme ပမာဏ တိုင်းတာမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ရာတွေ့ရှိချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်အပါအဝင် လုပ်ငန်းခွင်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များအပေါ် သိရှိထားမှုနှင့် ကာကွယ်သောနည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတပိုင်းဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်

တွေ့ရှိချက်	ဦးရေ
မြင့်မားသောဗဟုသုတရှိသူဦးရေ	၆၇ (၄၄.၁%)
မြင့်မားသောဗဟုသုတမရှိသူဦးရေ	၈၅ (၅၅.၉%)

လုပ်ငန်းခွင်ဆေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ခံယူချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ရှိချက်

တွေ့ရှိချက်	ဦးရေ
ကောင်းမွန်သော ခံယူချက်ရှိသူ	၁၅၂ (၁၀၀%)
ကောင်းမွန်သော ခံယူချက်မရှိသူ	၀ (၀%)

လုပ်ငန်းခွင်ဆေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အပြုအမူဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ရှိချက်

တွေ့ရှိချက်	ဦးရေ
ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်ရှိသူ	၁၄၅ (၉၅.၄%)
ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်မရှိသူ	၇ (၄.၆%)

သွေးအတွင်း Acetylcholine esterase ပါဝင်မှုပမာဏနှင့်ပတ်သက်၍ တွေ့ရှိချက် (အမျိုးသား - ၇၁ ဦး)

Blood Acetylcholinesterase level (4620 U/L – 11500 U/L)	ဦးရေ
သတ်မှတ်ထားသောပမာဏအတွင်းရှိသူ	၇၀ (၉၈.၆%)
သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏအောက်လျော့နည်းသူ	၁ (၁.၄%)

(အမျိုးသမီး - ၈၁ ဦး)

Blood Acetylcholinesterase level (3930 U/L – 10800 U/L)	ဦးရေ
သတ်မှတ်ထားသောပမာဏအတွင်းရှိသူ	၈၁ (၁၀၀%)
သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏအောက်လျော့နည်းသူ	၀ (၀%)

အထက်ပါစစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အရ သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase level သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏထက် လျော့နည်းနေသော အမျိုးသားအလုပ်သမား(၁)ဦးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဆိုပါ အလုပ်သမား ယခုအလုပ်လုပ်ဆောင်နေသောဌာနမှ ပိုးသတ်ဆေးနှင့်ထိတွေ့ခြင်း မရှိသည့် အခြား အလုပ်ဌာနသို့ ရွှေ့ပြောင်းတာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် သက်ဆိုင်ရာစက်ရုံနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၆။ သုံးသပ်ချက်များ

ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုများထဲမှ မတော်တဆ အဆိပ်သင့်မှုများတွင် ပိုးသတ်ဆေး ကိုင်တွယ်ရာ၊ ဖော်စပ်ရာ၊ ဆေးဖြန်းရာတွင် အကာအကွယ်ပစ္စည်းများ အသုံးမပြုခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးများကို တံဆိပ်မကပ်ထားသော ပုလင်းခွံ/ပူးခွံများဖြင့် ထည့်ထားခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးပုလင်းများကို ကလေးသူငယ်များ လက်လှမ်းမီရာတွင် ထားရှိခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးများနှင့်ပတ်သက်၍ လုံလောက်သော ကျန်းမာရေးဗဟုသုတရရှိမှုအားနည်းခြင်း၊ တရားဝင်မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသော တံဆိပ်များကို အသုံးပြုခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အဆိပ်သင့်မှုဖြစ်ပွားနိုင်သော အကြောင်းအရင်း အမျိုးမျိုးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတင်းအချက်အလက်၊ ကိန်းဂဏန်းစာရင်းဇယား ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းသည် အဆိပ်သင့်မှုများ ကြိုတင်ကာကွယ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ပြည်သူလူထုအတွင်း ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအား ကာကွယ်ကုသခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများ ပို့ချရာ၌လည်းကောင်း၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ၌လည်းကောင်း များစွာအထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှ ကျန်ရှိနေသေးသည့် ပြည်သူ့ဆေးရုံများမှ အဆိပ်သင့်လူနာများ၏ အခြေအနေလေ့လာသည့် လုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ရာ သက်ဆိုင်ရာပြည်သူ့ဆေးရုံများမှ ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ အဆိပ်သင့်မှု အစီရင်ခံစာပေးပို့ရာ၌ အဆိပ်သင့်လူနာနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်း အချက်အလက်များ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြပေးရန်နှင့် အချိန်မီပေးပို့ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဆိုပါ အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ တိုးတက်ရရှိစေရေးအတွက် ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက်ဌာနခွဲအပါအဝင် ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနများ၊ ဆေးရုံများနှင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

Poison Information Center သည်အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ကျန်းမာရေးပညာရှင်များမှအစပြု၍ ပြည်သူလူထုအထိ ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန်အတွက် ဖွင့်လှစ်ထားသော အထူးကုဌာနတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဖွင့်လှစ်ရခြင်း၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို (၂၄)နာရီ စဉ်ဆက်မပြတ်ပေးခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ အဆိပ်သင့်လူနာများကို ပြုစုကုသခြင်း၊ ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ အဆိပ်သင့်ထောက်လှမ်းမှု နည်းလမ်းများ သုတေသနများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ကာကွယ်ပုံများနှင့် ကုသမှုများကို အသိပညာပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်းတို့အပြင် ဓာတုအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်းတို့အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိပ်သင့်ထောက်လှမ်းမှု နည်းလမ်းများ သုတေသနများ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန လက်အောက်၌ Poison Control Center ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီးဖြစ်

ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ ဥပမာအတိုင်း ကုသရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနတို့ ပူးပေါင်းကာ Poison Information Center နှင့်ပတ်သက်၍ တိုးချဲ့ လုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှသာလျှင် ဓာတုပစ္စည်း များ ပတ်ဝန်းကျင်သို့ မတော်တဆ ယိုဖိတ်လွင့်စင်သော အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူနာများအား အရေးပေါ်လွှဲပြောင်းကုသမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဓာတုပစ္စည်းများ ယိုဖိတ်မှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ထပ်မဖြစ်ပွားရအောင် ကာကွယ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းပညာပိုင်း ဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ ဓာတုပစ္စည်းယိုဖိတ်မှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့်ဝန်ထမ်းများအား လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအကြံဉာဏ်များနှင့် သင်တန်းများ ပေးခြင်း၊ ပြည်သူလူထုတွင် အဆိုပါဓာတုပစ္စည်းများယိုဖိတ်မှုနှင့်ဆက်စပ်၍ ကျန်းမာရေးပြဿနာ များ မဖြစ်ပွားရအောင် ကာကွယ်တားဆီးခြင်းနှင့် အသိပညာပေးခြင်းစသောကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၇။ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ

(က) ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ်ရသော လယ်သမားများ၊ အလုပ်သမားများ အပါအဝင် ပြည်သူ့ လူထုတစ်ရပ်လုံး ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာများ တိုးတက်စေ ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်

ပိုးသတ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာဗဟုသုတများမှာ ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ် အသုံးပြုနေရသော လယ်သမားများ၊ ပိုးသတ်ဆေးထုပ်ပိုးသောစက်ရုံတွင် အလုပ်လုပ် နေသော အလုပ်သမားများနှင့် ပြည်သူ့လူထုထဲတွင် နည်းပါးနေသောကြောင့် ယင်းပိုးသတ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်၍ ကျန်းမာရေးဗဟုသုတများ၊ အန္တရာယ်ကင်းစွာ အသုံးပြုပုံ၊ ပိုးသတ်ဆေးပုလင်းများကို ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လေထု၊ မြေထုသို့ညစ်ညမ်းမှု မရှိအောင် စွန့်ပစ်နည်းများဖြင့်စပ်လျဉ်း၍ ပညာပေးအစီအစဉ်များကို စိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပိုစတာ၊ pamphlet များကို ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနများမှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့လူထုသို့ဖြန့်ဝေ၍ ပညာပေးအစီအစဉ် များဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမိုပြည့်စုံ စွာနှင့် တိကျစွာရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်

ယခုအခါ အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရဆေးရုံအနည်းငယ်ကသာ လစဉ် report လုပ်နေသည့်အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးအား လွှမ်းခြုံမှု မရှိနိုင်သောကြောင့် ဆေးရုံ ဆေးပေးခန်းသို့ရောက်လာသော အဆိပ်သင့်မှုများနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက် အလက်များကို ရရှိနိုင်စေရန်အတွက် ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက်ဌာနခွဲ အပါအဝင် ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ ကျန်းမာရေးဦးစီး

ဌာနများ၊ ဆေးရုံများနှင့်ပူးပေါင်း၍ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူသွားရန်ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

၈။ လိုအပ်ချက်များ

- (က) ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ်အသုံးပြုနေရသော တောင်သူလယ်သမားများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် ပြည်သူလူထုအကြား ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာတိုးပွားစေရန်အတွက် ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ပိုစတာများနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ ဆက်လက်ပြုစုသွားရန် လိုအပ်ပါသည်။
- (ခ) ဌာန၏ အဆိပ်သင့်မှုထောက်လှမ်းကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုတိုးတက်လာစေရန် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ အဆိပ်သင့်မှုထောက်လှမ်းကာကွယ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော ကာလတိုနှင့် ကာလရှည်သင်တန်းများ တက်ရောက်နိုင်ပါက လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- (ဂ) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံသစ်ကြီး(ရန်ကုန်)ရှိ Poison Treatment Center တွင် တက်ရောက်ကုသသော အဆိပ်သင့်လူနာများ၏ သွေးကို လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲရှိ Toxicological and Environmental Health Laboratory တွင် စမ်းသပ်စစ်ဆေးပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူလူထုအတွင်း ဖြစ်နိုင်သော အဆိပ်သင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase enzyme ပမာဏတိုင်းတာမှုကိုပြုလုပ်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ရေတွင်ပါဝင်သော ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားများကို ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးခြင်းအား မပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါ။ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ၊ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ရေထဲရှိပိုးသတ်ဆေးပါဝင်မှုကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးနိုင်သော Gas Chromatography Mass Spectrometry(GCMS) စက်ရှိသော်လည်း ဆက်စပ်ပစ္စည်း လိုအပ်ချက်များနှင့် နည်းပညာလိုအပ်ချက်များရှိသဖြင့် ယင်းဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးခြင်းကို မပြုလုပ်နိုင်သေးပါ။ အဆိုပါ စက်ပစ္စည်းကို ကျွမ်းကျင်စွာကိုင်တွယ်အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် သင်တန်းများ ပို့ချပေးရန် လိုအပ်နေပါသည်။
- (ဃ) မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုးသတ်ဆေးအပါအဝင် chemical များ အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ standard treatment guideline များမရှိသေးသဖြင့် ယင်း treatment guideline များအား ပြုစုရန် လိုအပ်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယင်း treatment guideline များအား သမားတော်များနှင့်ပူးပေါင်း၍ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေပါသေးသည်။ ထို

treatment guideline ပြီးပါက ဆေးရုံဆေးခန်းမှ ဆရာဝန်များသာမက ကျေးလက် ကျန်းမာရေးဌာနတွင်လည်း အရေးပေါ် ပြုစုကုသမှုပေးနိုင်ရန်အတွက် ယင်း treatment guideline အား အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအားလည်း သင်တန်း များပေးရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

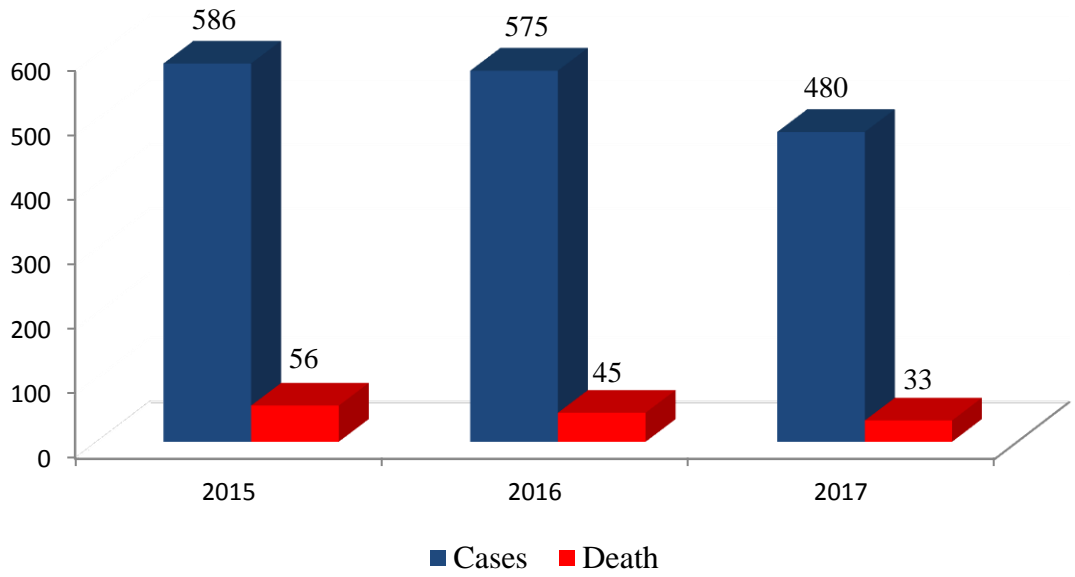
- (င) ပိုးသတ်ဆေး အပါအဝင် ဓာတုပစ္စည်းများ အဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ကာကွယ် ထိန်းချုပ်ရာတွင် အဓိကကျသော Poison Treatment Center များအား WHO မှ ထုတ်ဝေထားသော Guideline for Poison Control နှင့်အညီ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် ဆေးရုံများတွင် ဖွင့်လှစ်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ Poison Treatment Center ၌ အဆိပ်သင့်လူနာများကို ပြုစုကုသရန်အတွက် Clinical Toxicological Unit နှင့် Toxicologist (၁)ဦး လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၉။ နိဂုံး

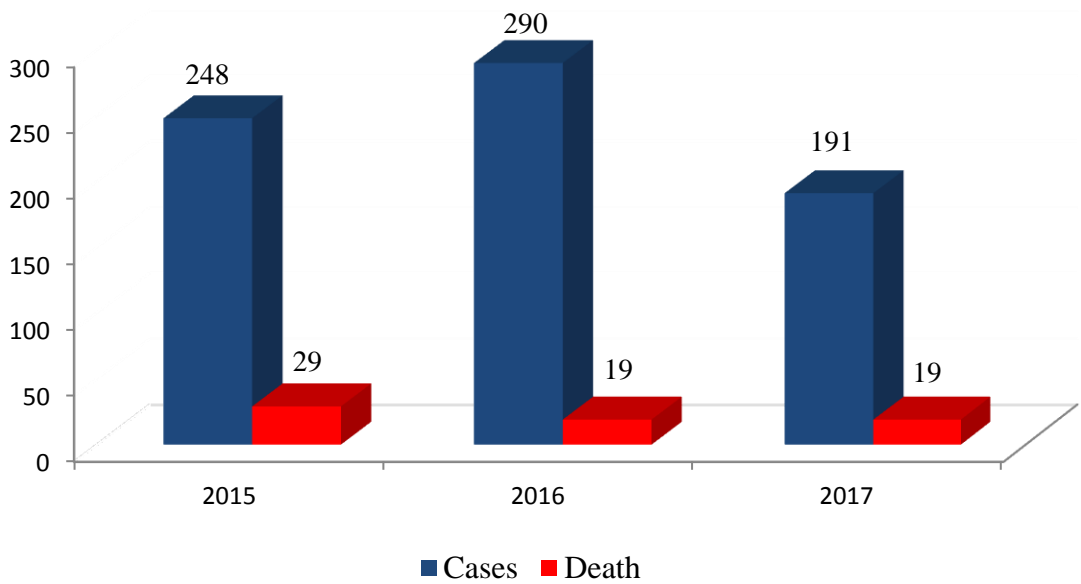
ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲအနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်အတွက် ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်မှု ဖြစ်ပွား နိုင်သည့် အကြောင်းအရင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ၊ စာရင်းဇယားများ ပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း၊ ပြည်သူလူထု အတွင်း ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတား ဖြစ်စေနိုင်သော ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုများမှ ကြိုတင်ကာကွယ်ထိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

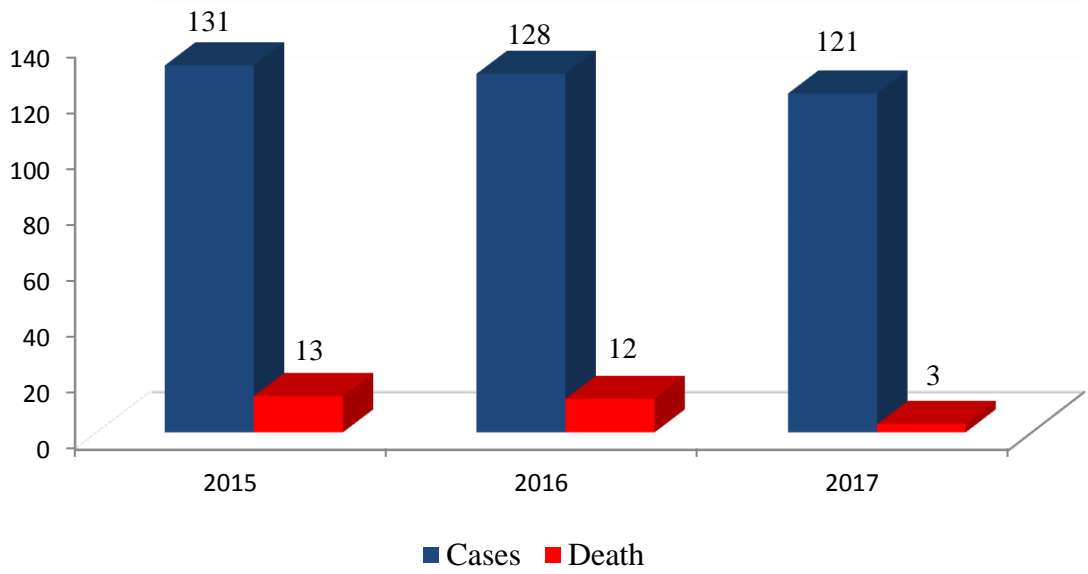
နောက်ဆက်တွဲ- ခ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ (၃)နှစ်တာကာလအတွင်း ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုနှင့် သေဆုံးမှုများ

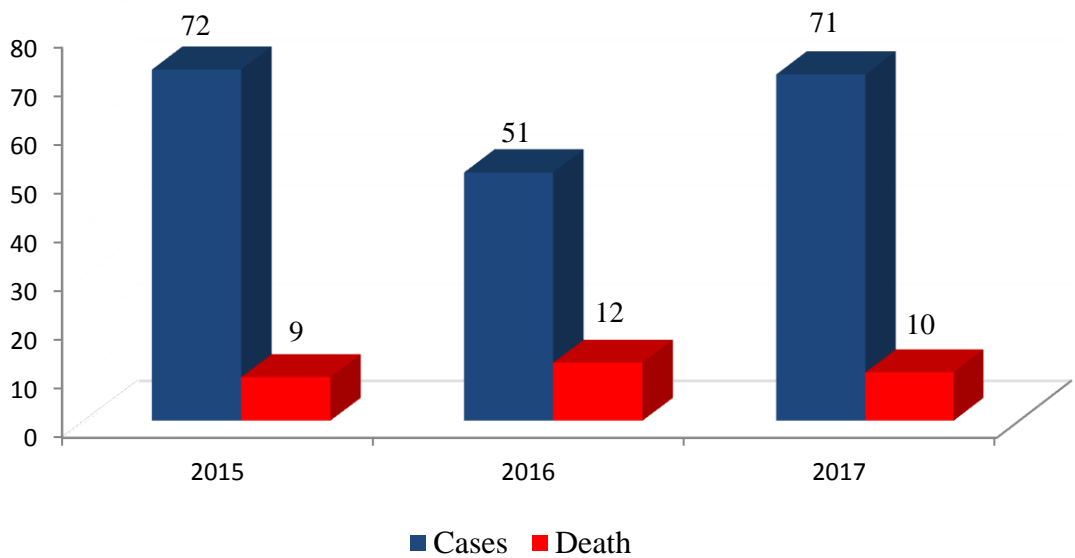
ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု

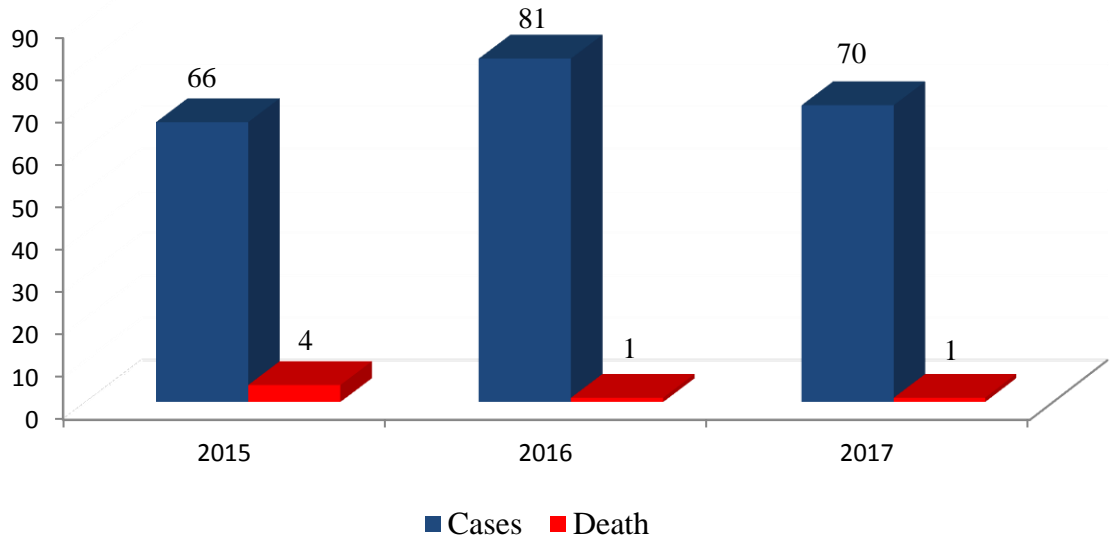
အင်းဆက်ပိုးသတ်ဆေး(Insecticides) အဆိပ်သင့်မှု

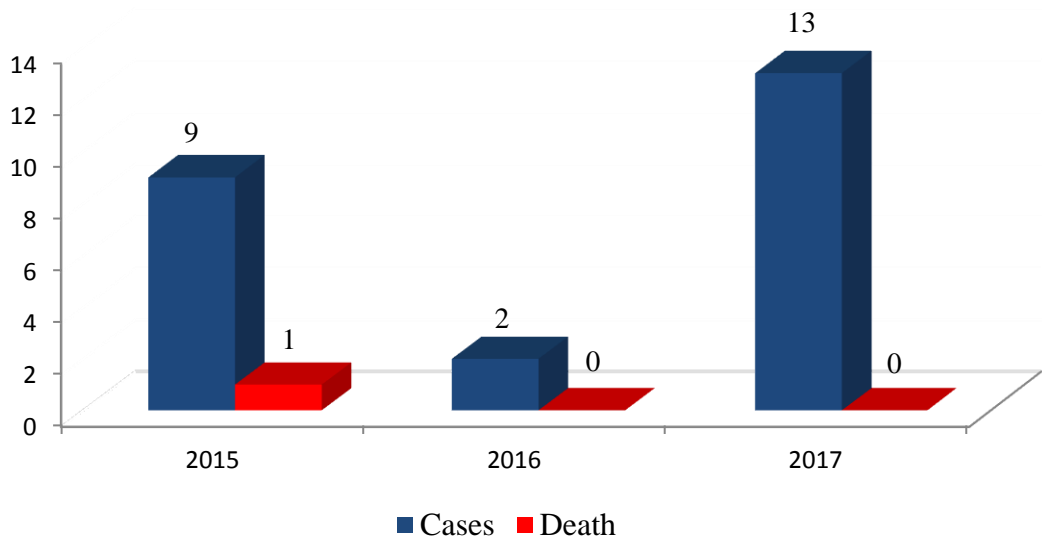
အော်ဂင်နိုဖော့စပရပ် အမျိုးအစား (Organophosphorus) အဆိပ်သင့်မှု

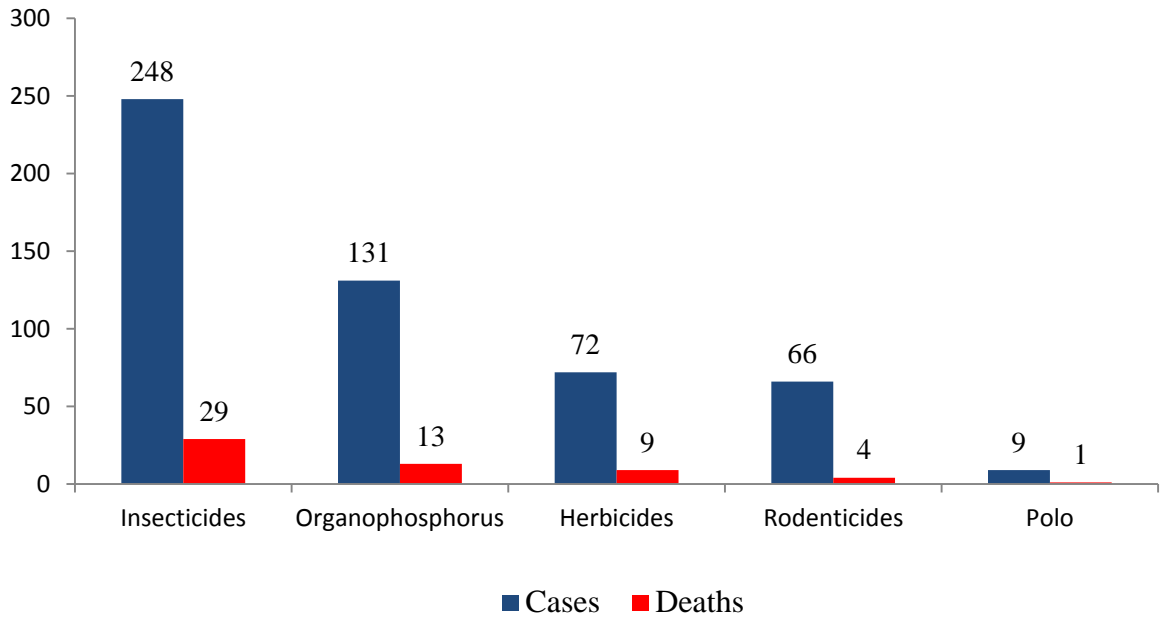
ပေါင်းသတ်ဆေး (Herbicides) အဆိပ်သင့်မှု

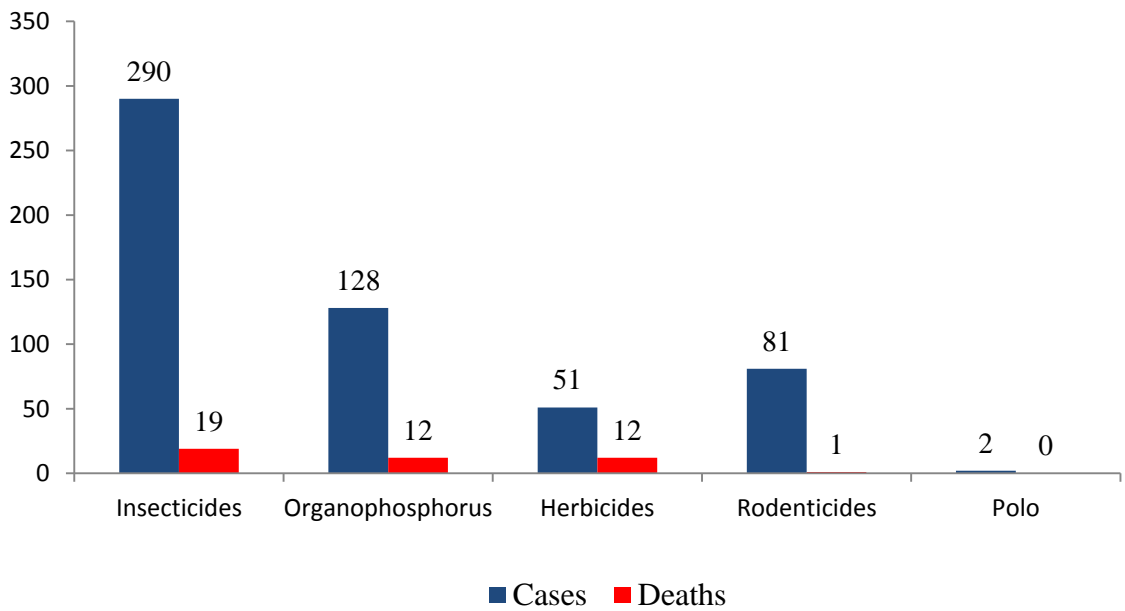
ကြွက်သတ်ဆေး (Rodenticides) အဆိပ်သင့်မှု

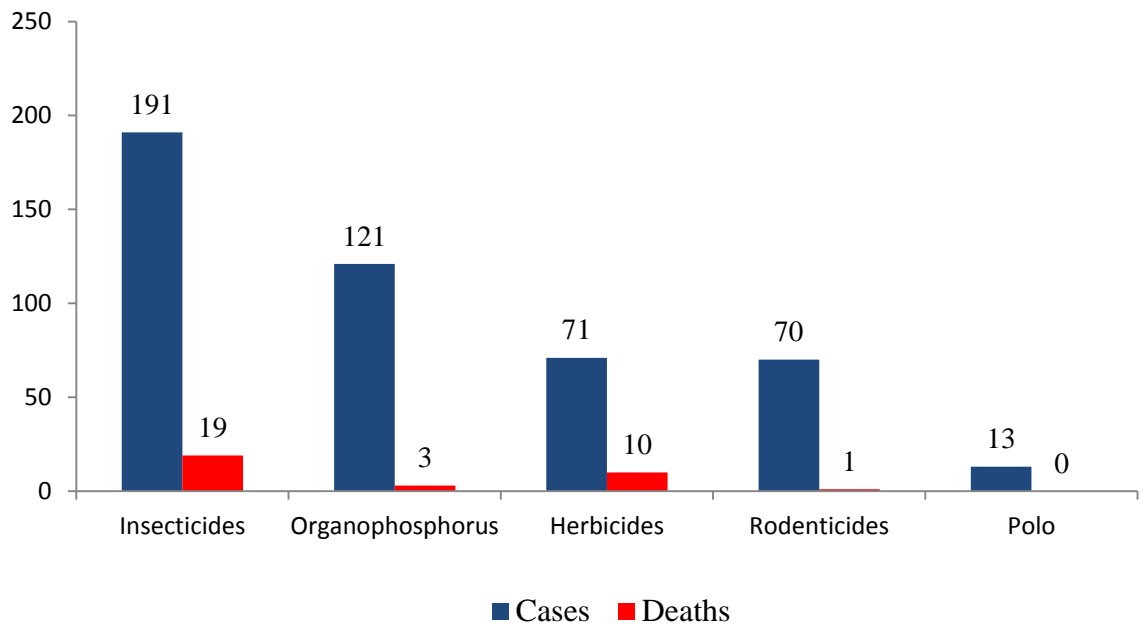
ကြမ်းပိုးသတ်ဆေး (Polo) အဆိပ်သင့်မှု

၂၀၁၅ ခုနှစ် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု

၂၀၁၆ ခုနှစ် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု

၂၀၁၇ ခုနှစ် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု

နောက်ဆက်တွဲ-၂(က) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာ ပေးပို့သည့် ပြည်သူ့ဆေးရုံအမည်စာရင်း

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံအမည်	ခရိုင်ပြည်သူ့ဆေးရုံ အမည်	မြို့နယ်ပြည်သူ့ ဆေးရုံအမည်	ဆေးရုံ စုစု ပေါင်း
၁။	စစ်ကိုင်းတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ မုံရွာမြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ စစ်ကိုင်းမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ရွှေဘိုမြို့ ၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ကသာမြို့ ၄။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ တမူးမြို့		၅
၂။	တနင်္သာရီတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ထားဝယ်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ မြိတ်မြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ ကော့သောင်းမြို့		၃
၃။	ပဲခူးတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ပြည်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ပဲခူးမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ တောင်ငူမြို့ ၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ သာယာဝတီမြို့		၄
၄။	မန္တလေးတိုင်း	၁။ မန္တလေးပြည်သူ့ ဆေးရုံ ကြီး ၂။ မန္တလေးသင်ကြားရေး ဆေးရုံကြီး ခုတင်(၃၀၀) ၃။ ခုတင်(၁၀၀၀)အထွေထွေ ရောဂါကုဆေးရုံကြီး နေပြည်တော်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ကျောက်ဆည်မြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မိတ္ထီလာမြို့ ၃။ ခုတင်၅၅၀ဆံ့ ကလေးဆေးရုံ		၆
၅။	မကွေးတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ မကွေးမြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ပခုက္ကူမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မင်းဘူးမြို့		၃

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံအမည်	ခရိုင်ပြည်သူ့ဆေးရုံ အမည်	မြို့နယ်ပြည်သူ့ ဆေးရုံအမည်	ဆေးရုံ စုစု ပေါင်း
၆။	ရန်ကုန်တိုင်း	၁။ ရန်ကုန်အထွေထွေ ရောဂါကုဆေးရုံသစ်ကြီး၊ ၂။ ရန်ကုန်ကလေးဆေးရုံကြီး ၃။ သင်္ဃန်းကျွန်းစံပြ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး ၄။ ရန်ကုန်အနောက်ပိုင်း ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး ၅။ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်း ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး ၆။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ အင်းစိန် ၇။ မြောက်ဥက္ကလာပ သင်ကြားရေးနှင့် အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံ	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ သန်လျင်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ တိုက်ကြီးမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မှော်ဘီမြို့	၁၀
၇။	ဧရာဝတီတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ပုသိမ်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မအူပင်မြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မြောင်းမြမြို့ ၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ဖျာပုံမြို့ ၄။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ဟင်္သာတမြို့		၅
၈။	ကချင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ မြစ်ကြီးနားမြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ဗန်းမော်မြို့		၂
၉။	ကယားပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ လွိုင်ကော်မြို့			၁
၁၀။	ကရင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ဘားအံမြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မြဝတီမြို့		၂
၁၁။	ချင်းပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ဟားခါးမြို့			၁

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံအမည်	ခရိုင်ပြည်သူ့ဆေးရုံ အမည်	မြို့နယ်ပြည်သူ့ ဆေးရုံအမည်	ဆေးရုံ စုစုပေါင်း
၁၂။	မွန်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ မော်လမြိုင်မြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ သထုံမြို့ ၂။ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးဆေးရုံ		၃
၁၃။	ရခိုင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ စစ်တွေမြို့			၁
၁၄။	ရှမ်းပြည်နယ်	၁။ စဝ်စံထွန်းဆေးရုံကြီး၊ တောင်ကြီးမြို့ ၂။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ လားရှိုးမြို့ ၃။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ ကျိုင်းတုံမြို့	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ တာချီလိတ်မြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ မူဆယ်မြို့ ၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ကွမ်းလုံမြို့ ၄။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မိုင်းယန်းမြို့ ၅။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မိုင်းယောင်းမြို့		၈
	စုစုပေါင်း				၅၃

နောက်ဆက်တွဲ-၂(ခ) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့် အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာပေးပို့သောဆေးရုံများ

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	ဆေးရုံအမည်	အဆိပ်သင့်လူနာ စုစုပေါင်း		အဆိပ်သင့်မှုကြောင့် သေဆုံးသူဦးရေ	
			ကျား	မ	ကျား	မ
၁။	ရန်ကုန်တိုင်း	၁။ ကလေးဆေးရုံကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့ ၂။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ အင်းစိန် ၃။ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊သန်လျင်	၉၅ ၀ ၃၃	၆၃ ၁၇၃ ၅၃	၂ ၀ ၀	၁ ၂ ၀
၂။	မန္တလေးတိုင်း	၁။ ကုတင် ၃၀၀ သင်ကြားရေးဆေးရုံကြီး၊ မန္တလေးမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့	၁၄၄ ၄၇	၁၇၁ ၆၁	၁ ၃	၂ ၀
၃။	စစ်ကိုင်းတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ စစ်ကိုင်းမြို့	၁၉	၄၁	၀	၁
၄။	ပဲခူးတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ ပြည်မြို့ ၂။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ တောင်ငူမြို့	၃၁ ၄၇	၂၉ ၁၁၅	၀ ၉	၁ ၆
၅။	ဧရာဝတီတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ ပုသိမ်မြို့ ၂။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ မအူပင်မြို့	၃၇ ၁၆	၂၇ ၃၀	၃ ၁	၁ ၁
၆။	ကချင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ မြစ်ကြီးနားမြို့	၈၀	၅၅	၁	၂
၇။	ရှမ်းပြည်နယ်	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ လားရှိုးမြို့ ၂။ တောင်ကြီးစစ်စံထွန်းဆေးရုံကြီး	၉၁ ၉၁	၅၃ ၈၂	၁၅ ၁၀	၁ ၃
၈။	ကရင်ပြည်နယ်	၁။ ပြည်နယ်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ ဘားအံမြို့	၅၃	၈၃	၈	၂
၉။	ရခိုင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ စစ်တွေမြို့	၃၉	၅၀	၁	၁
	စုစုပေါင်း		၈၂၃	၁၀၈၆	၅၄	၂၄

နောက်ဆက်တွဲ-၂(ဂ) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့် အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာပေးပို့သောဆေးရုံများ

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	ဆေးရုံအမည်	အဆိပ်သင့်လူနာ စုစုပေါင်း		အဆိပ်သင့်မှုကြောင့် သေဆုံးသူဦးရေ	
			ကျား	မ	ကျား	မ
၁။	စစ်ကိုင်းတိုင်း	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ စစ်ကိုင်းမြို့	၁၈	၃၅	၁	၁
၂။	ပဲခူးတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ ပြည်မြို့	၁၇	၁၆	၂	
		၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ တောင်ငူမြို့	၃၅	၄၈	၅	၃
၃။	မန္တလေးတိုင်း	၁။ မန္တလေးပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး	၆၆	၈၇	၁၁	၄
		၂။ မန္တလေးသင်ကြားရေးဆေးရုံကြီး ခုတင်(၃၀၀)	၅	၁၉	၁	
		၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မိတ္ထီလာမြို့	၁၇	၃၉	၃	၂
၄။	ရန်ကုန်တိုင်း	၁။ ရန်ကုန် ကလေးဆေးရုံကြီး	၃	၃		
		၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မှော်ဘီမြို့	၁၉	၂၀	၁	၁
၅။	ဧရာဝတီတိုင်း	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မအူပင်မြို့	၁၉	၁၄	၁	
၆။	ကချင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ မြစ်ကြီးနားမြို့	၂၀	၁၈		
၇။	မွန်ပြည်နယ်	၁။ အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးဆေးရုံ၊ မော်လမြိုင်မြို့	၅			
၈။	ရခိုင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ စစ်တွေမြို့		၄		
၉။	ရှမ်းပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ လားရှိုးမြို့	၃၁	၁၇	၆	၉

နောက်ဆက်တွဲ-၂(ဃ) လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲသို့ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အတွင်း (၁၂)လပြည့် အဆိပ်သင့်မှုအစီရင်ခံစာပေးပို့သောဆေးရုံများ

စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အမည်	ဆေးရုံအမည်	အဆိပ်သင့်လူနာ စုစုပေါင်း		အဆိပ်သင့်မှု ကြောင့် သေဆုံးသူဦးရေ	
			ကျား	မ	ကျား	မ
၁။	ပဲခူးတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ ပြည်မြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ တောင်ငူမြို့	၂၀	၃၀	၂	
			၃၂	၅၈	၁	၃
၂။	မန္တလေးတိုင်း	၁။ မန္တလေးသင်ကြားရေးဆေးရုံကြီး ခုတင်(၃၀၀)	၂	၆		
၃။	ရန်ကုန်တိုင်း	၁။ ရန်ကုန်ကလေးဆေးရုံကြီး ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မှော်ဘီမြို့ ၃။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ သန်လျင်မြို့	၄	၁	၁	
			၁၂	၁၀		၂
			၁၆	၁၂	၁	
၄။	ဧရာဝတီတိုင်း	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ ပုသိမ်မြို့	၁၄	၂၆		
၅။	ကချင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ မြစ်ကြီးနားမြို့ ၂။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ဗန်းမော်မြို့	၁၆	၁၄	၁	
			၂၇	၁၂	၁	၁
၆။	ကရင်ပြည်နယ်	၁။ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မြဝတီမြို့	၁၆	၇		
၇။	မွန်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီး၊ မော်လမြိုင်မြို့ ၂။ အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးဆေးရုံ၊ မော်လမြိုင်မြို့	၃၁	၃၁	၂	
			၁	၃		
၈။	ရခိုင်ပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ စစ်တွေမြို့	၆	၁၃		၁
၉။	ရှမ်းပြည်နယ်	၁။ အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီး၊ လားရှိုးမြို့	၃၁	၂၉	၉	၈

နောက်ဆက်တွဲ-၃ အခြေခံကျန်းမာရေး သင်တန်းသားများအတွက် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများ

ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့် ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းများ

နိဒါန်း

အဆိပ်သင့်ခြင်းကို ကုသခြင်းထက်ကာကွယ်ခြင်းမှာ ပိုမိုလွယ်ကူသည့်အတွက် ပိုးသတ်ဆေးများကို စွန်းထင်းပေကျခြင်းနှင့် မျိုချမိခြင်း မဖြစ်ပေါ်စေရန် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းများအတိုင်း အထူးသတိပြု ကိုင်တွယ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေးများ လူ့ခန္ဓာကိုယ်သို့ ပေကျခြင်း၊ မျိုချမိခြင်းတို့ကို ကုသရာတွင် လျှင်မြန်မှုမှာ လွန်စွာအရေးကြီးလှပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ခြင်း၊ ဆရာဝန်(သို့)တတ်ကျွမ်းသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများထံ ပိုးသတ်ဆေးဘူးနှင့်တကွ ချက်ချင်းသွားရောက်ပါ။ ဆေးကုသမှုခံယူပါ။

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုများ

ပိုးသတ်ဆေးသုံးစွဲသူများ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် သူနာပြုတပ်ဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုများကို အကြမ်းဖျင်းနားလည်ထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုအလိုက် အရေးပေါ်ကုထုံးများ အနည်းနှင့်အများ မတူညီကြ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုများ

၁။ **Contact Poisons**

(က) Natural

ဥပမာ- Pyrethrum, Retenone, Derris, Nicotine, Mineral Oil

(ခ) Synthetic

(၁) အော်ဂင်နိုကလိုရင်းဓာတ်ပေါင်းများ (Organo-chlorine compound)

ဥပမာ- ဒီဒီတီ၊ အော်ဒရင်း၊ အင်ဒရင်း၊ အင်ဒိုဆာလဖမ်

(၂) အော်ဂင်နိုဖော့စဖိတ်ဓာတ်ပေါင်းများ (Organo-phosphates compound)

ဥပမာ- ဒိုင်ယာဇီနွန်၊ ဆူမီသိုင်ယွန်၊ အယ်ဆန်၊ ဘီလီယန်၊ ဒိုင်မီခရိုနို၊ မာလာသီယွန်

(၃) ကာဘာမိတ်ဓာတ်ပေါင်းများ (Carbamates)

ဥပမာ- ကာဗာရိုင်း၊ ပိုင်ရိုလန်၊ ဒိုင်မီတီလန်၊ ဖျူရဒန်

(၄) ပါရီသရိုက်ဓာတ်ပေါင်းများ (Parythroide)

ဥပမာ- ဆူမီဆီဒင်၊ ဒီဆစ်၊ ဆင်းဘွတ်ရ်

၂။ Stomach Poisons

ဥပမာ- Peris green, sodium fluoride

၃။ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် အဆိပ်သင့်စေသည့် ဓာတ်ပေါင်းများ (Fumigants)

ဥပမာ- မီသိုလ်းဘရိုမိုဒ်(Methyl Bromide)၊ ဖော့စဖင်း(Phospine)၊ Hydrogen cyanide

လူနှင့်သက်ရှိများသို့ အဆိပ်သင့်စေနိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ

ကာကွယ်ခြင်းသည် ကုသခြင်းထက် ပိုမိုထိရောက်သည်ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း မိမိ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းသို့ အဆိပ်ဝင်ရောက်နိုင်မည့် လမ်းကြောင်းဝင်ပေါက်များကို သိရှိနားလည်ထားခြင်း ဖြင့် ကြိုတင်ကာကွယ်မှုကို ထိရောက်စွာပြုလုပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ခန္ဓာကိုယ်ထဲသို့ ပိုသတ်ဆေးဝင်ရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်း(၄)ခုရှိပါသည်။

(က) ပါးစပ်ပေါက်မှဝင်ရောက်ခြင်း

ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း တတိယအများဆုံး ဝင်ရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းတွင် ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ် အသုံးပြုနေစဉ် အစာ စားခြင်း၊ ရေသောက်ခြင်း၊ ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိုးသတ်ဆေး ထည့်သောခွက်ဖြင့် သောက်စားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးအား အစား အစာ ထည့်သည့် ပုလင်း/ခွက်များအတွင်း ထည့်ထားသဖြင့် မှားယွင်းသောက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးဘူးများကို ကလေးများ လက်လှမ်းမီသောနေရာတွင် ထားရှိသဖြင့်လည်းကောင်း ပါးစပ်မှအချိန်မရွေး ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။

(ခ) အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှဝင်ရောက်ခြင်း

ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း အများဆုံးဝင်ရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းရာနေရာ(သို့) ပိုးသတ်ဆေးဂိုဒေါင်အတွင်း အလုပ်လုပ်နေစဉ် အငွေ့/ အမှုန်များကို ရှူမိခြင်းဖြင့် ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေစဉ် နှာခေါင်းပိတ်ကို အစဉ်အမြဲဝတ်ဆင်ပါ။

(ဂ) အရေပြားမှတစ်ဆင့်ဝင်ရောက်ခြင်း

ဆေးဖျန်းနေစဉ်နှင့် ကိုင်တွယ်နေစဉ် ဆေးနှင့်ထိတွေ့ခြင်းဖြင့် အရေပြားမှ တစ်ဆင့် ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဒုတိယဝင်ရောက်မှု အများဆုံးဖြစ် ပါသည်။ ပူအိုက်သော အခြေအနေမျိုး အရေပြားပူနွေးနေသည့်အခါ လူခန္ဓာကိုယ်၏ ချွေးပေါက်များ ကျယ်နေသဖြင့် ပိုမိုဝင်ရောက်ရန် လွယ်ကူသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပိုးသတ် ဆေးကို အပူချိန်မြင့်မားသောအချိန်မျိုးတွင် ကိုင်တွယ်အသုံးမပြုသင့်ပါ။ မိမိအရေပြား အားလုံးနီးပါးဖုံးအုပ်သော အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ပါ။

(ဃ) ဒဏ်ရာ၊ အနာများမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ခြင်း

ဝင်ရောက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်ပြီး အဖြစ်မများလှပါ။ ဤလမ်းကြောင်းမှာ အရေပြား၏ အနာအဆာများမှလည်းကောင်း၊ နီပြင်၊ အဖု၊ အပိန့်၊ အပွန်းအပဲ့နှင့် ပေါက်ပြဲဒဏ်ရာများမှလည်းကောင်း ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍မိမိကိုယ်ရှိဒဏ်ရာ များကို ဆေးဖျန်းကိုင်တွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေစဉ် လုံခြုံအောင်ဖုံးအုပ် ထားရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

(ဂ) ရောဂါအမည်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပြုစုကုသခြင်း

အထက်ပါဖော်ပြခဲ့သော ဆေးဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုအလိုက်ဖြစ်ပေါ်သော ရောဂါ လက္ခဏာနှင့် အရေးပေါ်ကုသခြင်းနည်းလမ်းများမှာ အနည်းနှင့်အများ ကွဲပြားသဖြင့် ရှေးဦးသူနာပြုစုသူအနေဖြင့် အဆိပ်သင့်သည့် ဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုအလိုက် ဂရုစိုက်၍ ကုသရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အော်ဂင်နိုကလိုရင်းဓာတ်ပေါင်းများ (Organochlorine)

အော်ဂင်နိုကလိုရင်း ဓာတ်ပေါင်းများဖြင့် အဆိပ်သင့်ခြင်းကြောင့်ရှေးဦးစွာ- စိတ်တိုခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ တစ်ကိုယ်လုံးညောင်းညာခြင်း၊ ထို့နောက်မူးဝေခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ သတိလစ်လဲကျခြင်း၊ ကြွက်သားများလှုပ်ခွန်ခြင်း(အကြောဆွဲခြင်း)၊ တက်ခြင်းစသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်နိုင် ပါသည်။

အရေးပေါ်ကုထုံး(အော်ဂင်နိုကလိုရင်းဓာတ်ပေါင်းကြောင့် အဆိပ်သင့်ပါက)-

- **ဝေဒနာရှင် အသက်မရှူပါက**

ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းဖြင့် အသက်ပြန်ရှူလာအောင် ပြုလုပ်ပါ။

- **ဝေဒနာရှင် သွေးမခုန်ပါက**

ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းဖြင့် သွေးခုန်လာအောင် ပြုလုပ်ပါ။

- **အသက်ရှူသော်လည်း သတိလစ်နေပါက**

- လူနာအား မှောက်ခုံထား၍ ခေါင်းကိုတစ်ဖက်သို့ စောင်းထားပါ။
- ငြိမ်သက်စွာ လဲလျောင်းနေပါစေ။
- အသက်ရှူပုံရှူနည်းကို စောင့်ကြည့်အကဲခတ်ပါ။
- နီးရာကျန်းမာရေးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့ပါ။
- လူနာတက်နေပါက လူနာအနာတရ မဖြစ်စေရန် သတိဖြင့်ညင်သာစွာ ကိုင်တွယ်စမ်းသပ် စစ်ဆေးပါ။

- လူနာကောင်းစွာ အသက်ရှူနိုင်ပြီး သတိလစ်ခြင်းလည်း မရှိပါက
- ငြိမ်သက်စွာထားပါ။
- နီးရာကျန်းမာရေးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့ပါ။

အော်ဂင်နိုဖော့စဖိတ်ဓာတ်ပေါင်းများ (Organophosphates)

အော်ဂင်နိုဖော့စဖိတ်ဓာတ်ပေါင်းများဖြင့်အဆိပ်သင့်ပါက ရှေးဦးစွာ-

- ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ သွားရေကျခြင်း၊ မျက်ရည်များကျခြင်း
- အားနည်းခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ဗိုက်နာခြင်း (အစာအိမ်မှနာခြင်း)
- အမြင်အာရုံဝေဝါးခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး မျက်စိသူငယ်အိမ် အပ်ဖျားတမျှ ကျဉ်းကျုံ့လာခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ လဲကျခြင်း၊ ကြွက်သားများ အကြောဆွဲခြင်း
- တက်ခြင်းစသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါသည်။

အော်ဂင်နိုဖော့စဖိတ် အဆိပ်သင့်သည်ဟု ယူဆရသောလူနာကို အမြန်ဆုံးကုသပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

- အက်ထရိုပိန်း (Atropine) 0.02-0.05 mg/kg အား အသားထိုးဆေး (IM)အဖြစ် (၁၀-၁၅)မိနစ် တစ်ကြိမ်ထိုးပေးပါ။
- ဝေဒနာမသက်သာပါက နောက်(၁၀)မိနစ် (၁၅)မိနစ်အကြာတွင် ထပ်ထိုးထပ်တိုက်နိုင်ပါသည်။
  - လူနာအသက်မရှူပါက ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းဖြင့် အသက်ပြန်ရှူအောင် ပြုလုပ်ပါ။
  - လူနာ သွေးမခုန်ပါက ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းဖြင့် သွေးခုန်လာအောင် ပြုလုပ်ပါ။
  - လူနာသည် အသက်ရှူသော်လည်း သတိလစ်နေပါက-
    - ပိုးသတ်ဆေးပေးရေနေသော အရေပြားကို ဆေးကြောပါ။
    - လူနာကိုမှောက်ခုံထားပြီး ခေါင်းကိုတစ်ဖက်ဖက်သို့ စောင်းထားပါ။
    - အသက်ရှူပုံကို စောင့်ကြည့်ပါ။
    - တက်နေသောလူနာများ၌ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု မရှိစေရန် ညင်သာစွာ ကိုင်တွယ်စစ်ဆေးပါ။
  - အကယ်၍ အသက်ရှူနေပြီး သတိရနေပါက-
    - ပိုးသတ်ဆေးပေးရေနေသော အရေပြားကို ဆေးကြောပါ။
    - သေချာစွာ ဂရုစိုက်စောင့်ကြည့်ပါ။ တစ်ယောက်ထဲ ပစ်ထားပါနှင့်။

ကာဘာမိတ်ဓာတ်ပေါင်းများ (Carbamates)

ကာဘာမိတ်အုပ်စု အဆိပ်သင့်ခြင်း လက္ခဏာများ

ရှေးဦးစွာ-

- ချွေးစေးများပြန်ခြင်း

- မူးဝေခြင်း
- အားနည်းခြင်း
- ဗိုက်နာခြင်း
- အော့အန်ခြင်းများကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ရုတ်တရက် ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ရောဂါလက္ခဏာများသည်(၁-၂)နာရီအတွင်း သက်သာလာလေ့ရှိပါသည်။

ကုသခြင်း

ငြိမ်သက်စွာထားပါ။ လူနာသက်သာမလာပါက နီးရာကျန်းမာရေးဌာနသို့ပို့ပါ။ ဆိုးရွားသော လူနာများအတွက် အက်ထရိုပိန်း(၂)မီလီဂရမ်ကို ပါးစပ်မှသော်လည်းကောင်း၊ အရေပြားအောက် ထိုးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း (၁)ကြိမ်သာပေးပါ။ အများအားဖြင့် ဆေးကုသမှုပေးရန် မလိုပါ။ အခြား မည်သည့်ဆေးမ ပေးပါနှင့်။

ရှေးဦးသူနာပြုစုခြင်း

၁။ အသက်ရှူလာအောင်ပြုလုပ်ခြင်း

လူနာအနေဖြင့် သူ့ပင်ကိုယ်စွမ်းအားအရ အသက်ရှူနိုင်စွမ်းအားမရှိပါက အသက်ရှူအားကူခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးရပါမည်။

(က) မေးစေ့ကိုဆွဲမ၊ ခေါင်းကိုနောက်သို့လှန်ပြီး အသက်ရှူလမ်းကြောင်းပွင့်အောင် ပြုလုပ်ပါ။ လူနာ၏နှာခေါင်းအနီး မိမိ၏ပါးကိုထားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူနာ၏ ဝမ်းဗိုက်ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အသက်ရှူ/မရှူ စစ်ဆေးပါ။

(ခ) အသက်မရှူပါက နှုတ်ခမ်းဝတွင် အဝတ်စတစ်ခုခံကာ လူနာ၏နှာခေါင်းကိုပိတ်၍ ပါးစပ်ချင်း တင်းကြပ်စွာကပ်၍ လေမှုတ်သွင်းပြီး အသက်ပြန်ရှူလာအောင် ပြုလုပ်ပါ။ တစ်မိနစ်လျှင်(၁၂)ကြိမ်ခန့် လေမှုတ်သွင်းပါ။

၂။ နှလုံးခုန်လာအောင်ပြုလုပ်နည်း

လည်ပင်းသွေးလွှတ်ကြောကိုစမ်းပြီး သွေးခုန်နှုန်းရှိ/မရှိ စစ်ဆေးပါ။ သွေးခုန်နှုန်းမရှိပါက ရင်ညွှန်ရိုးအလည်တည့်တည့်ကို တစ်မိနစ်လျှင်အကြိမ်(၆၀)ခန့် ဖိပါ။ ဆေးရုံ/ဆေးခန်း ရောက်ရှိပြီး တာဝန်ကျဆရာဝန်၏ ညွှန်ကြားချက်ရမှ အကူအသက်ရှူမှုပေးခြင်းနှင့် နှလုံးဖိနှိပ်ခြင်းကို ရပ်ပါ။

၃။ အန်ခြင်း

အန်လျှင် အန်သူ၏အန်ဖတ်များ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် အဆုတ်အတွင်းသို့ မဝင်ရောက်စေရန်သည် အရေးကြီးသည်။

ထိုလူသည် သတိမရပါက သူ့အားမှောက်ထား၍ ဦးခေါင်းကိုနှိမ်ထားပြီး မျက်နှာကိုတစ်ဘက်သို့ လှည့်ထားပေးရမည်။ အန်သည့်သူအား ဤအနေအထားဖြင့် သယ်ယူပါ။ သတိမေ့နေသူအားပါးစပ်မှ မည်သည့်အရာမျှမပေးပါနှင့်။

၄။ သယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်သည်ဟုယူဆရသောလူနာအားဆေးရုံ(သို့)ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အမြန်ပို့ပေးပါ။သို့သော်-

- (က) ပထမဦးစွာ ပိုးသတ်ဆေးစွန်းပေးနေသော အဝတ်များကိုချွတ်ပစ်၍ ၎င်းတို့ထိပေးထား ရာအရေပြားကို ဆေးကြောပစ်ပါ။ အခြားပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသော ကုထုံးများကို လည်းပေးနိုင်ပါသည်။
- (ခ) လူနာကိုအနှောင့်အယှက်နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင်ထား၍ သယ်ပါ။
(ဥပမာ - လူနာတင်ယာဉ်ကို လမ်းကြောင်းကြမ်းပေါ်တွင် အပြင်းမောင်းနှင်ခြင်းမျိုးမ လုပ်ရပါ။)
- (ဂ) သင်နှင့်အတူ ပိုးသတ်ဆေး နမူနာထုပ်(၁)ထုပ် ပိုးသတ်ဆေး၏တံဆိပ်အမှတ်အသား မိတ္တူကိုပါယူသွားပါ။ လူနာသောက်မိသည့် ပိုးသတ်ဆေးကို အတိအကျဖော်ပြနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်မှာ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။
- (ဃ) ဖြစ်နိုင်ပါက အန်ဖတ်နမူနာကိုယူပါ။ လိုအပ်ပါက ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေး ကြည့်ရှုနိုင်ရန်ဖြစ် သည်။
- (င) ဆေးရုံ(သို့)ကျန်းမာရေးဌာနမှ တာဝန်ကျဆေးဝန်ထမ်းအား လွန်ခဲ့သည့်ရက်အနည်း ငယ်အတွင်းက လူနာထိတွေ့ကိုင်တွယ်ခဲ့သည့် ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးမျိုးနှင့်ပမာဏကို တင်ပြနိုင်ရန်လည်းပြင်ဆင်ထားပါသည်။

၅။ နေရာအလိုက်ပြုစုကုသခြင်း

(က) မျက်စေ့နှင့်ဝန်းကျင်ကိုဆေးကြောသန့်စင်ခြင်း

မျက်စေ့ထဲဝင်သွားသော ပိုးသတ်ဆေးရည်သည် မျက်လုံးအတွင်းစိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့မှု မြန်ဆန်ပြီးမျက်လုံးကိုလည်း ကသိကအောက်ဖြစ်စေပါသည်။ မျက်လုံးထဲဝင်သွား သော ပိုးသတ်ဆေးရည်ကို ရေဖောဖောသီသီနှင့် ချက်ခြင်းဆေးကြောပစ်ပါ။ ရေကို ခွက်ဖြင့်ဖြစ်စေ ရေကရားဖြင့်ဖြစ်စေ လောင်းချပါ။ လူတစ်ယောက်ယောက်မှ မျက်လုံး ကိုဖွင့်ပေးထားပါက ဆေးကြောရန် ပိုမိုလွယ်ကူပေသည်။ ယင်းနည်းအတိုင်း (၁၀) မိနစ်ခန့်ကြာအောင် ဆေးကြောပါ။ အော်ဂင်နိုဖော့စဖရပ်အုပ်စုဝင် ပိုးသတ်ဆေးများ မျက်စေ့ထဲသို့ဝင်ပါက နာရီအတော်ကြာထိ မျက်စေ့အမြင်ကို မှုန်ဝါးစေနိုင်ပါသည်။

ယင်းသည် နာရီအတန်ကြာသည်အထိ ရှိနေမည်ဖြစ်သော်လည်း ခေတ္တယာယီမျှသာ ဖြစ်၏။

(ခ) အရေပြားကိုဆေးကြောသန့်စင်စေခြင်း

အကယ်၍ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် သူ၏အရေပြားပေါ်သို့ ပိုးသတ်ဆေး တစ်စက်မျှကျသွားလျှင်သော်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ၎င်း၏အဝတ်အစားများတွင် ပိုးသတ်ဆေးရည်များ ပေကျံသွားလျှင်သော်လည်းကောင်း အရေပြားမှတစ်ဆင့် ခန္ဓာကိုယ်ထဲသို့ ပိုးသတ်ဆေးတော်တော်များများက စိမ့်ဝင်နိုင်စွမ်းရှိသည်ကို သတိပြု ပါ။ ထို့ကြောင့် ပိုးသတ်ဆေးပေကျံနေသော အဝတ်များအား ချက်ချင်းချွတ်ပစ်ပါ။ အရေပြားအားအလျှင် အမြန်ဆပ်ပြာနှင့် ရေများဖြင့် ဆေးကြောပါ။ အဆိပ်သင့် လက္ခဏာများကို စောင့်ကြည့်ပါ။ အရေပြား၏မျက်နှာပြင်ဧရိယာ အတော်များများ ကို ပိုးသတ်ဆေးများနှင့် ပိုးသတ်ဆေးစွန်းပေနေသော အဝတ်များထိ ပေခဲ့လျှင်သော် လည်းကောင်း၊ လုပ်လက်စအလုပ်ကိုရပ်နားပြီး အနည်းဆုံး(၁)ရက်ခန့် အနားယူရပါ မည်။ အဝတ်အစားများပိုးသတ်ဆေးနှင့် စိုစွတ်စေနိုင်သည့် အဓိကအကြောင်းအရာ များမှာ -

- (၁) လေထဲသို့ ဆေးဖျန်းထားသော နေရာများသို့ ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများ မပါဘဲ နှင့်သွားလာဝင်ရောက်ခြင်း။
- (၂) ကောက်ပဲသီးနှံ သို့မဟုတ် သစ်ပင်မြင့်ကြီးများကို ထုထည်ပမာဏများပြား သည့်ဆေးပုံးများဖြင့် ဆေးဖျန်းခြင်း။
- (၃) ထူထပ်စွာပေါက်လျက်ရှိသော ကောက်ပဲသီးနှံများနှင့် ချုံများအားဆေးဖျန်း ခြင်း။
- (၄) ဆေးဖျန်းပုံးများ မလုံမှုကြောင့် မတော်တဆ ဖိတ်ကျမှုများ။
- (၅) လေဆန်ကိုမျက်နှာပြု၍ ဆေးဖျန်းခြင်း။

(ဂ) ပိုးသတ်ဆေးများ အဝတ်အစားများနှင့် စိုစွတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ

- (၁) ဆေးဖျန်းမည့်ဒေသအတွင်းရှိ လူထုအားကြိုတင်သတိပေးခြင်း၊ ဆေးဖျန်း ထားသောကာလအတွင်း တိကျစွာလိုက်နာရမည့် ကာကွယ်နည်းများကို ကြေငြာခြင်း၊
- (၂) ရှည်လျားသော ဆေးဖျန်းပိုက်တံကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများ ကိုဝတ်ဆင်ခြင်း၊

- (၃) ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းထားသော စိုက်ခင်းများ၊ ခြံများအတွင်းရှိ မင်းလမ်းများ အတွင်း ဝင်ထွက်အလုပ်လုပ်ကိုင်စဉ် သတိရှိစေရန်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားရန် လိုအပ်ခြင်း၊
- (၄) ဆေးဖျန်းပုံးများတွင် ယိုစိမ့်နေသည့် အပေါက်ရှိ/မရှိ ဆေးမဖျန်းမီ စစ်ဆေးခြင်း နှင့်ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ခြင်း။
- (၅) လေဆန်ကို မျက်နှာမူ၍ ဆေးဖျန်းခြင်း မပြုလုပ်ရ။

အခြေခံကျန်းမာရေးလုပ်သားများအတွက် အက်ထရိုပီန်းဆေး (Atropine) သုံးစွဲရန်လမ်းညွှန်

လူနာသည် အော်ဂင်နိုဖော့ဖရပ် အဆိပ်သင့်သည်ဟု ယူဆပါက ပြုစုကုသမှုကို ချက်ခြင်းပြုလုပ် ရမည်။

- ၁။ အက်ထရိုပီန်း (Atropine) 0.02-0.05 mg/kg အား အသားထိုးဆေး (IM)အဖြစ်(၁၀-၁၅) မိနစ်တစ်ကြိမ် ထိုးပေးပါ။
  - မျက်နှာနီမြန်းလာခြင်း
  - မျက်စိသူငယ်အိမ်ကျယ်လာခြင်း
  - နှလုံးခုန်နှုန်း ၁မိနစ်လျှင် ၈၀ကျော် ထိတက်လာခြင်း စသည်တို့ဖြစ်လာသည်အထိ ထိုးပေးပါ။
- ၂။ အက်ထရိုပီန်းကို ချက်ချင်းပေးရမည်။ သို့သော် အခြားကုသမှုများကို တစ်ပါတည်း ဆောင်ရွက်ပေးပြီး နီးစပ်ရာဆေးရုံသို့လည်း ချက်ချင်းပို့ဆောင်ရပါမည်။
- ၃။ အခြားစိတ်ငြိမ်ဆေးများ၊ အိပ်ဆေးများ၊ မူးယစ်ဆေးများ မပေးရ။
  - လူနာအသက်မရှူပါက ရှေးဦးသူနာပြုစုနည်းဖြင့် လူနာအား အသက်ရှူမြန်အောင် ပြုလုပ်ပါ။
  - လူနာပိုးသတ်ဆေး သောက်မိထားပါက အစာအိမ်ကို ဆေးကြောပါ။
  - အရေပြားများ ပိုးသတ်ဆေး ပေရေနေပါက ဆပ်ပြာရေတို့ဖြင့် ဆေးကြောပါ။

ပိုးသတ်ဆေး ပက်ဖျန်းနေစဉ် လိုက်နာရန်အချက်အလက်များ

- ၁။ ရေလုံသောလက်အိပ်များ ဝတ်ဆင်ပါ။
- ၂။ ရာဘာဘွတ်ဖိနပ်များ စီးပါ။
- ၃။ မျက်နှာတစ်ခုလုံးလုံသည့် အဖုံးအကာကို ဝတ်ဆင်ပါ။
- ၄။ ရှုပ်အင်္ကျီလက်ရှည်များနှင့် ဘောင်းဘီရှည်များ ဝတ်ဆင်ပါ။
- ၅။ နှာခေါင်းနှင့်ပါးစပ်ပေါ်တွင် ဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်နိုင်သည့် အဖုံးအကာများ ဝတ်ဆင်ပါ။
- ၆။ ဦးခေါင်းကို အဆိပ်သင့်မှုကာကွယ်နိုင်ရန် ဦးထုပ်ဝတ်ဆင်ပါ။

- ၇။ ရုပ်အင်္ဂါလက်ရှည်၊ ဘောင်းဘီရှည်တို့အပြင် ခန္ဓာကိုယ်ကျောဖက်နှင့် ရှေ့ဖက်တို့ကို လုံခြုံစွာ ဖုံးအုပ်အကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် ရေလုံအကာအကွယ်ကိုဝတ်ဆင်ပါ။
- ၈။ ပိုးသတ်ဆေးများကို ကိုင်တွယ်သုံးစွဲပြီးနောက် လက်များကို ဆေးကြောသန့်စင်ပါ။
- ၉။ ပိုးသတ်ဆေးများကို သော့ခတ်သိမ်းဆည်းပါ။ ကလေးများ လက်လှမ်းမမီအောင် ထားရှိပါ။

နောက်ဆက်တွဲ-၄ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံပြုအချက်အလက်များစာအုပ်ပါ “စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း သုံးစာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း”

ပိုးသတ်ဆေး(Pesticide)

ပိုးသတ်ဆေးဆိုသည်မှာ အင်းဆက်ပိုးများ၊ ရှဉ့်၊ ကြွက်စသော ရှေ့သွားထက်ထက်ဖြင့် ကိုက် ဖြတ်တတ်သော တိရစ္ဆာန်များ၊ မှိုများ၊ ပေါင်းပင်များကိုထိန်းချုပ်ရန်၊ နှိမ်နင်းရန် အသုံးပြုသော စာတု ဗေဒဒြပ်ပေါင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးသတ်ဆေးများကို အမျိုးအစားအုပ်စုများ ထပ်မံခွဲခြားထား ပါသည်။

ပိုးသတ်ဆေးဓာတ်ပေါင်းအုပ်စုများတွင်

- (က) အင်းဆက်ပိုးသတ်ဆေး(Insecticides)အုပ်စုများ
- (ခ) ပေါင်းသတ်ဆေး(Herbicides)များ
- (ဂ) ကြွက်သတ်ဆေး(Rodenticides)များ
- (ဃ) မှိုသတ်ဆေး(Fungicides)များ
- (င) ဘတ်တီးရီးယားသတ်ဆေး(Bactericides)များ
- (စ) ပိုးလောင်းကောင်သတ်ဆေး(Larvicides)များ ပါဝင်သည်။

လူနှင့်သက်ရှိများသို့ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်စေနိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ

- (က) **အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှ ဝင်ရောက်ခြင်း**
ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း အများဆုံး ဝင်ရောက်နိုင်သည့်လမ်းကြောင်းဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) **အရေပြားမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ခြင်း**
ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဒုတိယဝင်ရောက်မှု အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။
- (ဂ) **ပါးစပ်မှ ဝင်ရောက်ခြင်း**
ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း တတိယ အများဆုံး ဝင်ရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းဖြစ်ပါသည်။
- (ဃ) **ဒဏ်ရာ၊ အနာများမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်ခြင်း**
ဝင်ရောက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်ပြီး အဖြစ်မများလှပါ။

ကျန်းမာရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

- (က) အင်းဆက်ပိုးသတ်ဆေး အုပ်စုအမျိုးအစားများကိုလိုက်၍ စိတ်တိုခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ တစ်ကိုယ်လုံးညောင်းညာခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ဗိုက်နာခြင်း၊ ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊

သွားရည်ကျခြင်း၊ အားနည်းခြင်း၊ အမြင်အာရုံဝေဝါးခြင်း၊ သတိလစ်လဲကျခြင်း၊ ကြွက်သားများအကြောဆွဲခြင်း၊ တက်ခြင်းနှင့် သေဆုံးသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

(ခ) ပေါင်းသတ်ဆေး(Herbicides)များကြောင့် ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ အားနည်းခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ယားယံခြင်း၊ ကလေးငယ်များတွင် မွေးရာပါ အင်္ဂါချို့ယွင်းခြင်းများ၊ အဆုတ်ပျက်စီးခြင်းများ၊ သတိလစ်ခြင်း၊ ကျောက်ကပ်ပျက်စီးခြင်းနှင့် သေဆုံးသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) ကြွက်သတ်ဆေး(Rodenticides) အမျိုးအစားများကိုလိုက်၍ စိတ်ကျန်းမာရေး အခြေအနေပြောင်းလဲခြင်းများ၊ အသက်ရှူကြပ်ခြင်း၊ ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ ချမ်းတုန်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ အလွန်အမင်းရေဆာခြင်း၊ ဆီးမကြာခဏသွားခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ ရုတ်တရက်နှာခေါင်းသွေးလျှံခြင်း၊ သွားဖုံးသွေးယိုခြင်းများ၊ ဆီးနှင့်ဝမ်းများတွင် သွေးများပါလာခြင်း၊ နှလုံးခုန်မြန်ခြင်း၊ ခြေဖျားလက်ဖျားများ အေးစက်လာခြင်း၊ နှလုံးပျက်စီးခြင်း၊ ကျောက်ကပ်ပျက်စီးခြင်း၊ အသည်းပျက်စီးခြင်း၊ ကြွက်သားများလှုပ်ခြင်း၊ တက်ခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်းနှင့် သေဆုံးသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

(ဃ) မှိုသတ်ဆေး(Fungicides)များကြောင့် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ယားယံခြင်း၊ ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အော့အန်ခြင်းများ၊ ဗိုက်ရစ်၍နာခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ဖျားနာခြင်း၊ ကြွက်သားများ လှုပ်ခြင်း၊ ခြေလက်များ ထုံခြင်း၊ ကျင်ခြင်း၊ တက်ခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်းနှင့် သေဆုံးသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

(င) ဘတ်တီးရီးယားသတ်ဆေး(Bactericides)များကြောင့် အရေပြား ယားယံနီရဲခြင်း၊ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ယားယံခြင်း၊ ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အော့အန်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

(စ) ပိုးလောင်းကောင်သတ်ဆေး(Larvicides)များကြောင့် မျက်လုံးယားယံနီရဲခြင်းများ၊ အရေပြား ယားယံနီရဲခြင်းများ၊ ချွေးစေးများပြန်ခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အော့အန်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်သည်လူနာအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်အချက်များ

ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်သည်ဟု ယူဆရသောလူနာအား ဆေးရုံ (သို့) ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အမြန်ပို့ပေးပါ။ ထိုသို့ပို့ဆောင်ရာတွင်

- ပထမဦးစွာ ပိုးသတ်ဆေး စွန်းပေနေသောအဝတ်များကို ချွတ်ပစ်၍ ၎င်းတို့ထိပေးထားရာ အရေပြားကိုဆေးကြောပစ်ပါ။
- လူနာကို အနှောင့်အယှက် နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင်ထား၍ သယ်ပါ။
(ဥပမာ - လူနာတင်ယာဉ်ကို လမ်းကြမ်းပေါ်တွင် အပြင်းမောင်းနှင်ခြင်းမျိုး မလုပ်ရပါ။)
- သင်နှင့်အတူ ပိုးသတ်ဆေး နမူနာထုပ်(၁)ထုပ် (သို့မဟုတ်) ပိုးသတ်ဆေး၏ တံဆိပ်အမှတ်အသားပါသော အိတ်ခွံ/ဗူးခွံကို ယူသွားပါ။ လူနာသောက်မိသည့် ပိုးသတ်ဆေးကို အတိအကျ ဖော်ပြနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက အန်ဖတ်နမူနာကိုယူသွားပါ။ လိုအပ်ပါက ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေး ကြည့်ရှုနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။
- ရှေ့ရက်အနည်းငယ်အတွင်း အသုံးပြုခဲ့သည့် ပိုးသတ်ဆေးအမျိုးအစားနှင့် ပမာဏများကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ သိရှိနိုင်ရန် ပြောပြပေးပါ။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းသည့်အခါ

- အဝတ်အစားကို လုံခြုံစွာ ဝတ်ဆင်ပါ။
- ပိုးသတ်ဆေး စိမ့်မဝင်နိုင်သော တစ်ကိုယ်ရေသုံးကာကွယ်ရေးပစ္စည်း (ဦးထုပ်၊ မျက်မှန်၊ လက်အိတ်၊ နှာခေါင်းစည်း၊ လည်ရှည်ဖိနပ်)တို့ကို ဝတ်ဆင်ပြီးမှ ဆေးဖျန်းပါ။
- လေတင်အရပ်မှနေ၍ ဆေးမဖျန်းရ။
- ဆေးဖျန်းစဉ် အစားအသောက်မစားရ၊ ကွမ်းမစားရ၊ ဆေးလိပ်မသောက်ရ။
- ဆေးဖျန်းခေါင်းပိတ်နေပါက ပါးစပ်ဖြင့် မမှုတ်ရ။

ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းပြီးလျှင်

- မျက်နှာနှင့်လက်များကို ဆပ်ပြာနှင့်စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြောပါ။ ရေချိုးပါ။
- တစ်ကိုယ်ရည်သုံးကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများကို လျှော်ဖွပ်ပါ။
- ပိုးသတ်ဆေးများကို ကလေးများ လက်လှမ်းမမီသောနေရာတွင် သော့ခတ်သိမ်းပါ။
- ဘူးခွံဟောင်းများ၊ အိတ်ခွံဟောင်းများကို အစားအသောက်မထည့်ရ။ ဆီပုံး၊ ဆန်ပုံး၊ ရေပုံး အဖြစ် မသုံးရ။
- အစားအသောက်နှင့်ပိုးသတ်ဆေးကိုအတူ ရောနှောမထားရ။

အဝတ်အစားများ ပိုးသတ်ဆေးနှင့် စိုစွတ်စေနိုင်သည့် အဓိကအကြောင်းအရာများမှာ -

- လေထဲသို့ ဆေးဖျန်းထားသောနေရာများသို့ ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများမပါဘဲနှင့် သွားလာ ဝင်ရောက်ခြင်း။

- ကောက်ပဲသီးနှံ သို့မဟုတ် သစ်ပင်မြင့်ကြီးများကို ထုထည်ပမာဏများပြားသည့် ဆေးပုံးများ ဖြင့်ဆေးဖျန်းခြင်း။
- ထူထပ်စွာပေါက်လျက်ရှိသော ကောက်ပဲသီးနှံများနှင့် ချုံများအား ဆေးဖျန်းခြင်း။
- ဆေးဖျန်းပုံးများ မလုံမှုကြောင့် မတော်တဆ ဖိတ်ကျမှုများ။
- လေဆန်ကိုမျက်နှာပြု၍ ဆေးဖျန်းခြင်း။

ပိုးသတ်ဆေးများ အဝတ်အစားများနှင့်စိုစွတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ

- ဆေးဖျန်းမည့်ဒေသအတွင်းရှိ လူထုအား ကြိုတင်သတိပေးခြင်း၊ ဆေးဖျန်းထားသော ကာလ အတွင်း တိကျစွာ လိုက်နာရမည့် ကာကွယ်နည်းများကို ကြေငြာခြင်း၊
- ရှည်လျားသော ဆေးဖျန်းပိုက်တံကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများကို ဝတ်ဆင် ခြင်း၊
- ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းထားသော စိုက်ခင်းများ၊ ခြံများအတွင်းရှိ အဓိကလမ်းများအတွင်း ဝင်ထွက် အလုပ်လုပ်ကိုင်စဉ် သတိရှိစေရန်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ခြင်း၊
- ဆေးဖျန်းပုံးများတွင် ယိုစိမ့်နေသည့် အပေါက်ရှိ/မရှိ ဆေးမဖျန်းမီ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကာကွယ် ရေးဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ခြင်း၊
- လေဆန်ကို မျက်နှာမူ၍ ဆေးဖျန်းခြင်းမျိုး မပြုခြင်း။

အသုံးပြုပြီးသော ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံများကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း

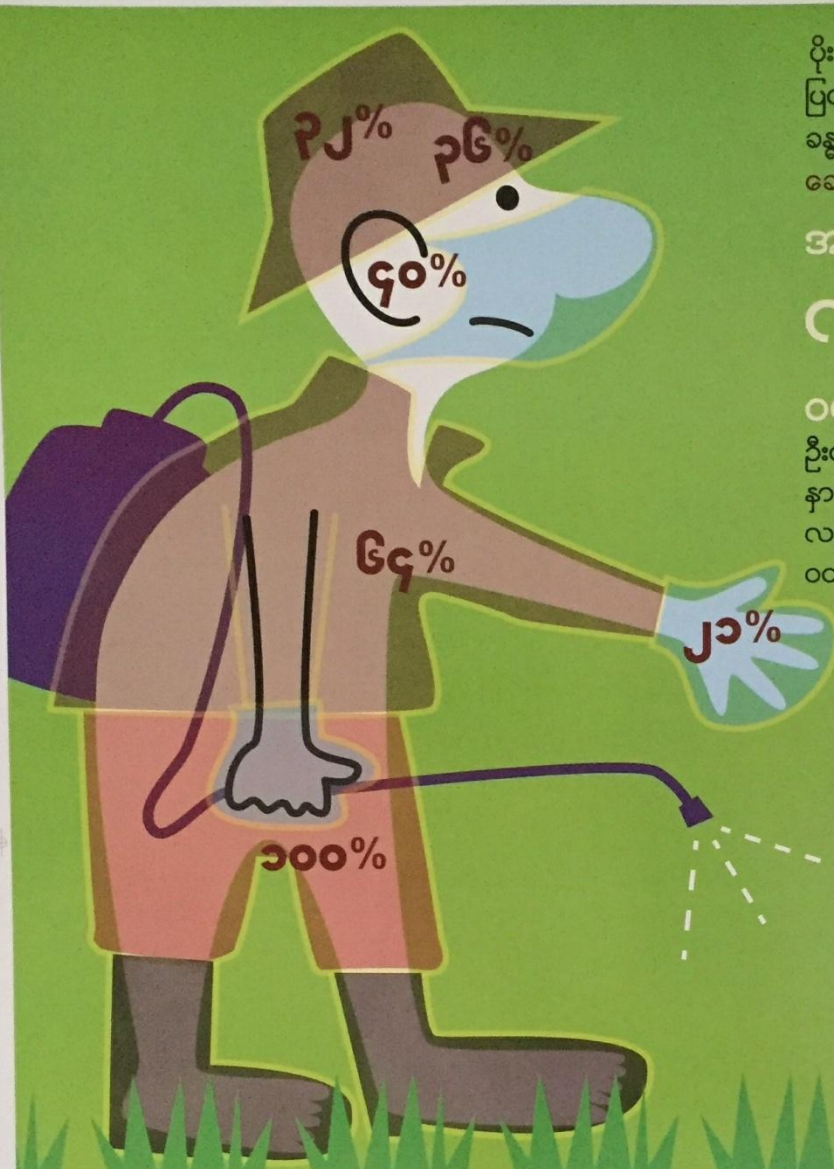
- (၁) အသုံးပြုပြီးသွားသော ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများကို လူနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မထိခိုက် စေရန် စနစ်တကျစွန့်ပစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- (၂) အသုံးပြုပြီးသွားသော ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများကို မစွန့်ပစ်မီ လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်း ထားရပါမည်။
- (၃) ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများကို စွန့်ပစ်မည်ဆိုလျှင် ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများပေါ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထား သောအညွန့်စာတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အတိအကျလိုက်နာ၍ စွန့်ပစ်ရမည်။
- (၄) အကယ်၍ အဆိုပါအညွန့်စာ ပျက်စီးနေလျှင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနမှထုတ်ပြန်ထားသည့် ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံများကို စနစ်တကျစွန့်ပစ်ခြင်း ကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။
- (၅) ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများကို စွန့်ပစ်ရာတွင် မြေမြှုပ်မည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်မည် ဆိုပါက ရေထွက်ပင်ရင်းနှင့်ဝေးရာတွင် မြှုပ်နှံရမည်ဖြစ်သည်။
- (၆) ပိုးသတ်ဆေး ပုံးခွံ၊ အိတ်ခွံများကို စွန့်ပစ်ရာတွင် မီးရှို့မည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်မည်ဆိုပါက ပိုးသတ်ဆေးအခိုးအငွေ့များကို ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များ ရှုရှိုက်မိလျှင် အဆိပ်သင့်မှု

ဖြစ်နိုင်ပြီး အသက်အန္တရာယ်ထိခိုက်နိုင်သဖြင့် မီးရှို့စက်တွင်သာ စနစ်တကျ မီးရှို့ဖျက်စီးရ
ပါမည်။

နောက်ဆက်တွဲ-၅ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသိပညာပေးခြင်းအတွက် အသုံးပြုခဲ့သောပိုစတာ

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးတွေကို ပြထားတဲ့ % တွေအတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်က စုပ်ယူတယ်။ ဆေးဖျန်းတဲ့အခါ -

အဝတ်အစားကို

လုံခြုံစွာ

ဝတ်ဆင်ပါ။

ဦးထုပ်၊ လက်အိတ်၊

နှာခေါင်းစည်း၊

လည်ရှည်ဖိနပ်တွေကို

ဝတ်ဆင်ပြီးမှ ဆေးဖျန်းပါ။

ပိုးသတ်ဆေး ဖျန်းသည့်အခါ -

- လေတင်မှနေ၍ ဆေးမဖျန်းရ။
- ဆေးဖျန်းစဉ် အစားအသောက် မစားရ။ ကွမ်း မစားရ။ ဆေးလိပ် မသောက်ရ။
- ဆေးဖျန်းခေါင်းပိတ်နေပါက ပါးစပ်ဖြင့် မမူတ်ရ။

ပိုးသတ်ဆေး ဖျန်းပြီးရင် -

- မျက်နှာနှင့် လက်များကို ဆပ်ပြာနှင့် စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြောပါ။ ရေချိုးပါ။
- တစ်ကိုယ်ရေသုံး ကာကွယ်ရေး ဝတ်စုံများကို လျှော်ဖွပ်ပါ။
- ပိုးသတ်ဆေးများကို ကလေးများ လက်လှမ်းမမီသော နေရာတွင် သော့ခတ်သိမ်းပါ။
- သူးခွံဟောင်းများကို အစားအသောက် မထည့်ရ။ ဆီပုံး၊ ဆန်ပုံးအဖြစ် မသုံးရ။
- အစားအသောက်နှင့် ပိုးသတ်ဆေးကို အတူ ရောနှော မထားရ။

အဆိပ်သင့်လျှင် -

- ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းသို့ ချက်ခြင်းသွားပါ။
- လူနာနှင့်အတူ ပိုးသတ်ဆေးဘူးကိုပါ ဆေးရုံသို့ ယူဆောင်သွားပါ။
- လူနာကို ညင်သာစွာ သယ်ဆောင်ပါ။

အဆိပ်သင့်ခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများ

ရုတ်တရက် အဆိပ်သင့်လျှင် ချက်ချင်းသေတတ်သည်။ ခန္ဓာကိုယ်ထဲသို့ နည်းနည်းချင်းနှင့် နှစ်ရှည်ဝင်ပါက သားလျှော့ခြင်း၊ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး ထိခိုက်ခြင်း၊ ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်ပွားနိုင်ခြင်းအထိ ဖြစ်နိုင်သည်။

လုပ်ငန်းခွင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ စီစဉ်ထုတ်ဝေသည်။

ပိုးသတ်ဆေးများအသုံးပြုရသည့်အခါ လိုက်နာသင့်သော အချက်များ

လယ်ယာသုံးဓာတုပစ္စည်းများ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းသို့ဝင်ရောက်ပုံ

- ပျံ့ချိတ်ဝင် (Inhalation)

ပျက်စီးပျက်စီးခြင်း (Skin penetration)
- အဆူပြင်မှတစ်ဆင့် (လက်စားစွန်းတို့ကိုဖြတ်ကာ ဣန္ဒြေထဲသို့ဝင်)

မိစပ်ထိစပ်ခြင်း (Contact with mucous membranes)

လိုက်နာရမည့်အချက်များ

ရှောင်ကျဉ်ရမည့်အချက်များ

✓
အိတ်ဆွဲပြီးမှသာ အသုံးပြုပါ။

✓
အစားအသွယ်ကို အသုံးပြုပြီးမှသာ အသုံးပြုပါ။

✓
အခြားလူများနှင့် အကွာအဝေးကို ထိန်းသိမ်းပေးပါ။

✓
ကလေးငယ်များနှင့် မိန်းမတို့ (ဆွဲ) အစားအသွယ် ပြုလုပ်နေစဉ်မှာ အသုံးပြုပါ။

✗
ထက်ထက်ဝတ်စုံကို အသုံးပြုပါ။

✗
ပေးသွင်းမှု ပြုလုပ်နေစဉ်မှာ အသုံးပြုပါ။

✗
အစားအသွယ် ပြုလုပ်နေစဉ်မှာ အသုံးပြုပါ။

✓
အဆိပ်မိသည့်အခါ ရေများကို သောက်ပါ။

✓
အစားအသွယ် ပြုလုပ်ပြီးမှသာ အသုံးပြုပါ။

✓
ပုံစံအတိုင်း အသုံးပြုပါ။

✓
ပုံစံအတိုင်း အသုံးပြုပါ။

✗
ပိုးသတ်ဆေးကို အသုံးပြုပြီးမှ အစားအသွယ် ပြုလုပ်ပါ။

✗
ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျက်စီးစေရန် အသုံးပြုပါ။

အဆိပ်မိခြင်း
- အစားအသွယ် စားရ
- လှုပ်ရှားခြင်း
- မသန်မာမှုများ
- အဆိပ်မိခြင်း
- မိသားစုအဖွဲ့အား အသိပေးခြင်း

လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန
လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ

ပြည်သူ့လူထုအတွင်း ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းကာကွယ်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်
စပ်လျဉ်းသော အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

၁။ **ဌာန၏ဆောင်ရွက်ချက်များ**

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းနှင့် သေဆုံးမှုမြင့်မားသော ဓာတုပစ္စည်းအဆိပ်သင့်မှုများ ထဲမှတစ်မျိုးဖြစ်သည့် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုများ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ အနေဖြင့် အောက်ပါကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်-

- (က) ပြည်သူ့ဆေးရုံများမှ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု အပါအဝင် အဆိပ်သင့်လူနာများစာရင်းကို လစဉ်ကောက်ယူခြင်း၊
- (ခ) ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်သည့်ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း၊
- (ဂ) အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံသစ်ကြီး(ရန်ကုန်)ရှိ Poison Treatment Center တွင် တက်ရောက်ကုသသော အဆိပ်သင့်လူနာများအပါအဝင် ပြည်သူ့လူထုအတွင်းရှိ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ Organophosphate ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုကို သိရှိနိုင်သည့် Acetylcholine Esterase enzyme ကို ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးခြင်း၊
- (ဃ) စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်သော ပိုးသတ်ဆေး နည်းပညာလုပ်ငန်းအဖွဲ့တွင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (င) ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ဆက်နွှယ်သော ဘွဲ့လွန်ဆေးပညာသင်တန်းများ၊ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် သင်တန်းများတွင် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်သော သင်ခန်းစာများကို ပို့ချခြင်း။

ထို့အပြင် ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူ့လူထုသို့ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးခြင်း ဆောင်ရွက်မှုများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်-

- (က) ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စံပြုအချက်အလက်များစာအုပ်တွင် “စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံးဓာတုပစ္စည်းများကို အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ အသုံးပြုခြင်း” အကြောင်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း၊
- (ခ) ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ခန့်အပ်ထားသော လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဆရာဝန်များက အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့်ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူများအား ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

- (ဂ) ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေးဌာနခွဲနှင့်ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူများထံ ပိုးသတ်ဆေး အဆိပ်သင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာပေးရာတွင် အသုံးပြုမည့်ပိုစတာအတွက် field-testing ကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်းက ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း။

ဆက်လက်၍ သုတေသနလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်းတွင် အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်-

- (က) ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အုတ်ဖိုမြို့နယ်ရှိ လယ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ စုစုပေါင်း (၂၁၈)ဦးတွင် ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine Esterase Enzyme ပမာဏကို Screening Test, Confirmation Test များအသုံးပြု၍ တိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အသုံးပြုနေသော ရေအတွင်းရှိ ပိုးသတ်ဆေးပါဝင်မှုကို စစ်ဆေးနိုင်ရန် ရေနမူနာ (၁၀)ခု ရယူ၍ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးခြင်း၊
- (ခ) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံတစ်ခုရှိ အလုပ်သမား(၁၅၂)ဦးတွင် ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတ၊ ခံယူချက်နှင့် အပြုအမူဆိုင်ရာမေးခွန်း များ မေးမြန်းခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏သွေးအတွင်းရှိ Acetylcholine esterase enzyme ပမာဏ ကိုတိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်း။

၂။ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နည်းလမ်းများ

- (က) ပိုးသတ်ဆေးကိုင်တွယ်ရသော လယ်သမားများ၊ အလုပ်သမားများ အပါအဝင် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးတွင် ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာ မြင့်မာလာစေရေးလုပ်ငန်း များဆောင်ရွက်ရာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ပိုစတာများ ထုတ်ဝေရန်၊
- (ခ) ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှုနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမိုပြည့်စုံစွာနှင့် တိကျစွာရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက် ရရှိနိုင်စေရန်အတွက် ကျန်းမာရေးသတင်းအချက်အလက်ဌာနခွဲ အပါအဝင် ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနများ၊ ဆေးရုံများနှင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဂ) အဆိပ်သင့်ထောက်လှမ်းမှုကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သော လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်များ ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်မှုရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ Toxicology နှင့်ပတ်သက်သော ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများတွင် သင်တန်းသားများ စေလွှတ်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာတက္ကသိုလ် များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဃ) သောက်သုံးရေတွင် ပိုးသတ်ဆေးပါဝင်မှုကို ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးနိုင်ရန် Gas Chromatography Mass Spectrometry (GCMS) စက်အသုံးပြုမှုအတွက် သင်တန်းသားများ စေလွှတ်နိုင်ရန်၊
- (င) ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်းအတွက် ကုသမှုလမ်းညွှန်(Treatment Guideline) ပေါ်ထွက်ရန် အတွက် သက်ဆိုင်ရာသမားတော်များ၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအား ဖိတ်ခေါ်၍ အလုပ်ရုံ

ဆွေးနွေးပွဲကျင်းပရန်နှင့် အဆိုပါကုသမှုလမ်းညွှန်အား ဆရာဝန်များသာမက အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများပါ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်။

၃။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် လုပ်ငန်းခွင်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲမှ ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်မှု အန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဘတ်ဂျက်လိုအပ်ချက်များ

စဉ်	လုပ်ငန်းစဉ်	ကြိမ်/ နှုန်း	အရေအတွက်	ငွေပမာဏ (ကျပ်)
၁။	ပိုစတာရိုက်နှိပ်ခြင်း	၅၀၀	၁၅၀၀၀	၇,၅၀၀,၀၀၀
၂။	ပိုစတာဖြန့်ဝေခြင်း	၁၅၀	၁၅၀၀၀	၂,၂၅၀,၀၀၀
၃။	Test kits များ ဝယ်ယူခြင်း	၁၅၀၀	၄၀၀၀	၆,၀၀၀,၀၀၀
၄။	ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်း ကုသမှုလမ်းညွှန်အတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပခြင်း (ဖိတ်ကြားမည့်ဦးရေ ၄၀ ဦးခန့်)	၁	၄၀	၄,၀၀၀,၀၀၀
၅။	ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်း ကုသမှုလမ်းညွှန် ရိုက်နှိပ်ခြင်း	၃၀၀၀	၃၀၀၀	၉,၀၀၀,၀၀၀
၆။	ပိုးသတ်ဆေးအဆိပ်သင့်ခြင်း ကုသမှုလမ်းညွှန် ဖြန့်ဝေခြင်း	၁၀၀၀	၃၀၀၀	၃,၀၀၀,၀၀၀
	စုစုပေါင်း			၃၁,၇၅၀,၀၀၀